



Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Fakulta ekonomická
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Bakalářská práce

Demografický vývoj a trh práce ve vybraném území

Vypracovala: Simona Peřinová
Vedoucí práce: Ing. Jana Žlábková, Ph.D.

České Budějovice 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Simona PEŘINOVÁ**
Osobní číslo: **E12346**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Strukturální politika EU pro veřejnou správu**
Název tématu: **Demografický vývoj a trh práce ve vybraném území**
Zadávající katedra: **Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem této bakalářské práce bude analyzovat demografický vývoj a trh práce v Jihočeském kraji podle jednotlivých okresů. Zachytit jaký mají vliv jednotlivé demografické změny na strukturu trhu práce.

Dílním cílem této bakalářské práce je poukázat na stárnutí populace a stále se zvyšující odchod do důchodu v komparaci s možnostmi trhu práce.

Metodika práce:

1. Studium odborné literatury.
2. Literární rešerše vztahující se k dané problematice.
3. Sběr a analýza dat, dotazníkové šetření, vyhodnocení získaných informací.
4. Zhodnocení dané problematiky.
5. Návrh řešení zkoumané problematiky a doporučení ke zlepšení.

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární rešerše. 3. Analýza současné situace. 4. Diskuse a výsledky. 5. Závěr. 6. Přehled použité literatury a zdrojů. 7. Přílohy.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **40-50 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**
Seznam odborné literatury:

1. Kotýnková, M. (2006). Trh práce na přelomu tisíciletí. Praha: Oeconomica.
2. Bartoňová, D. et al. (2010) Demografická situace České republiky: proměny a kontexty 1993-2008. Praha: Slon.
3. Artlová, M., & Langhamrová, J. (2010). Migration and ageing of the population of the Czech Republic and the EU countries. Prague Economic Papers, 19 (1).
4. Kalibová, K. Pavlík, Z. & Vodáková A. (2009). Demografie (nejen) pro demografy. Praha: Slon.
5. Koschin, F. (2005). Kapitoly z ekonomické demografie. Praha: Oeconomica.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jana Žlábková, Ph.D.**
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Datum zadání bakalářské práce: **30. listopadu 2013**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2015**


doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JHOŮPŮRÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Budejovská 13 328 02
372 02 LS BUDĚJOVICE


doc. Ing. Eva Čadilínová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 26. března 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to - v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Simona Peřinová

Datum: v Českých Budějovicích 17. 4. 2015

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí své práce Ing. Janě Žlábkové Ph.D. za možnost napsat práci na toto téma, za její vstřícnost, rady, konzultace a připomínky, které mi poskytla. Zároveň bych chtěla poděkovat všem, kteří mě při mém studiu podporovali.

Obsah

1. ÚVOD	3
2. LITERÁRNÍ REŠERŠE	5
2.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	5
2.1.1 <i>Demografické pojmy</i>	5
2.1.2 <i>Ekonomické pojmy</i>	9
2.1.3 <i>Pojmy sociální politiky</i>	12
2.2 EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND.....	16
2.2.1 <i>Evropský sociální fond v programovacím období 2007 – 2013</i>	17
2.2.2 <i>Evropský sociální fond v programovacím období 2014 – 2020</i>	20
2.3 VÝVOJ ZAMĚSTNANOSTI PŘED A PO ROCE 1989.....	23
2.4 DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ A VÝVOJ NEZAMĚSTNANOSTI V ČR	24
2.4.1 <i>Demografický vývoj v České republice</i>	24
2.4.2 <i>Vývoj nezaměstnanosti v České republice</i>	25
3. CÍL A METODIKA PRÁCE.....	29
4. ANALÝZA SITUACE V JIHOČESKÉM KRAJI	30
4.1 CHARAKTERISTIKA JIHOČESKÉHO KRAJE	30
4.2 CHARAKTERISTIKY JEDNOTLIVÝCH OKRESŮ	31
4.2.1 <i>Okres České Budějovice</i>	31
4.2.2 <i>Okres Český Krumlov</i>	32
4.2.3 <i>Okres Jindřichův Hradec</i>	34
4.2.4 <i>Okres Písek</i>	35
4.2.5 <i>Okres Prachatice</i>	37
4.2.6 <i>Okres Strakonice</i>	38
4.2.7 <i>Okres Tábor</i>	40

4.3	OKRESNÍ MEZI SROVNÁNÍ.....	41
4.4	POHYBY OBYVATELSTVA V JIHOČESKÉM KRAJI	42
4.4.1	<i>Predikce vývoje počtu obyvatel Jihočeského kraje od roku 2016 do roku 2050.....</i>	<i>50</i>
4.5	MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI V JIHOČESKÉM KRAJI	52
4.6	ANALÝZA POMOCÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	58
5.	DISKUSE A VÝSLEDKY	69
6.	ZÁVĚR.....	72
I.	SUMMARY.....	74
II.	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	75
III.	SEZNAM GRAFŮ, TABULEK A SCHÉMAT	81
IV.	SEZNAM PŘÍLOH	84
V.	PŘÍLOHY	85

1. Úvod

Téma, kterým se bakalářská práce zabývá, je velmi aktuální nejen v České republice, ale také ve světě. Demografický vývoj a trh práce jsou dvě odlišná témata, která spolu ovšem úzce souvisí. To, jakým směrem se bude ubírat demografický vývoj v České republice, ovlivní právě zmiňovaný trh práce a naopak. Demografický vývoj obyvatelstva ovlivňuje změny ve struktuře a velikosti ekonomicky aktivních obyvatel, což s sebou nese změnu ve vytváření pracovních míst. Tyto faktory společně poté působí na vývoj nejen ekonomické aktivity obyvatelstva, ale také na vývoj míry zaměstnanosti. (Kotýnková, 2006)

Konkrétně se tato práce zabývá demografickým vývojem a trhem práce Jihočeského kraje. Cílem je pak analyzovat trh práce právě v Jihočeském kraji, a to podle demografického vývoje a vývoje míry nezaměstnanosti v jednotlivých okresech a zachytit jaký vliv mají jednotlivé demografické změny na strukturu trhu práce. V rámci daného tématu je také snahou poukázat na stárnutí populace a neustále se zvyšující věk odchodu do důchodu v komparaci s možnostmi trhu práce.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí, a to teoretické a praktické. Teoretická část bakalářské práce je věnována vymezení základních pojmů, které je důležité si v rámci daného tématu definovat. Mezi tyto pojmy patří především pojmy z demografie, ekonomie a sociální politiky. Další důležitou kapitolou, v rámci teoretické části, je kapitola věnovaná Evropskému sociálnímu fondu, který prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a připravovaného Operačního programu Zaměstnanost přerozděluje finanční prostředky z Evropské unie na politiku zaměstnanosti. Další kapitola v rámci teoretické části je věnována vývoji zaměstnanosti v České republice po roce 1989, kdy dochází k transformaci ekonomiky z ekonomiky řízené na ekonomiku tržní, což má vliv na další vývoj trhu práce v České republice. Poslední kapitolou v praktické části je demografický vývoj a vývoj nezaměstnanosti v rámci České republiky. V rámci této kapitoly je poukázáno na stárnutí obyvatelstva v České republice.

Praktická část bakalářské práce se již zabývá samotnou analýzou Jihočeského kraje a to jak z hlediska demografického vývoje, tak z hlediska vývoje trhu práce – především míry nezaměstnanosti v jednotlivých okresech. Jihočeský kraj je charakterizován v rámci jednotlivých okresů z pohledu vývoje věkové struktury

obyvatelstva, dále podle pohybu obyvatelstva, vývoje jeho celkového počtu a v neposlední řadě vývoji míry nezaměstnanosti. V rámci kapitoly, která se věnuje pohybu obyvatelstva Jihočeského kraje, je poukázáno na budoucí vývoj počtu obyvatel Jihočeského kraje podle věkových struktur a vývoj přirozeného přírůstku, který ovšem nezahrnuje migraci, od roku 2016 do roku 2050. V praktické části je také provedeno a vyhodnoceno dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zjistit, jak se obyvatelé Jihočeského kraje staví k řešení dlouhodobé nezaměstnanosti, odchodu do důchodu a na jeho zajištění. Na základě sesbíraných dat jsou navržena doporučení ke zlepšení.

2. Literární rešerše

2.1 Vymezení základních pojmů

S touto problematikou je spojeno několik důležitých pojmů, které můžeme rozdělit do tří kategorií. Jedná se o vybrané pojmy z demografie, ekonomie a sociální politiky.

2.1.1 Demografické pojmy

Generace

Jedná se o věkově vymezenou skupinu osob s podobným smýšlením a jednáním, socializující se ve shodných historických a kulturních podmínkách, pod vlivem stejných událostí. V demografii je spíše upřednostňován pojem **věková kohorta**, což je soubor osob, které se narodily ve stejném kalendářním roce. (Kalibová a kol., 2009)

Ekonomická generace

Je důležité si vymezit pojem ekonomické generace, protože tento pojem se odlišuje od generace biologické, která je popsána níže. Rozdělení populace na ekonomické generace nám umožňuje posoudit její vývoj v čase, vypočítat průměrný věk, věkový medián nebo modus věku. Věkové vymezení ekonomických generací není jednotné. Druhá ekonomická generace je vymezena věkem obvyklého zahájení ekonomické aktivity a věkem obvyklého odchodu do důchodu. Ekonomické generace můžeme tedy rozdělit do následujících tří skupin: **I. ekonomická generace** – 0 až 14 let (předproduktivní), **II. ekonomická generace** - 15 až 64 let (produktivní), **III. ekonomická generace** - 65 a více let (poproduktivní). (Dvořáková, Smrčka, 2011)

Koschin (2005a) uvádí jiné dělení ekonomických generací, a to: I. ekonomická generace 0 – 19 let, II. ekonomická generace 20 – 59 let a III. ekonomická generace 60 let a více. Druhým možným dělením ekonomických generací, které také Koschin (2005a) uvádí je: I. ekonomická generace 0 – 19 let, II. ekonomická generace 20 – 64 let a III. ekonomická generace 65 a více let.

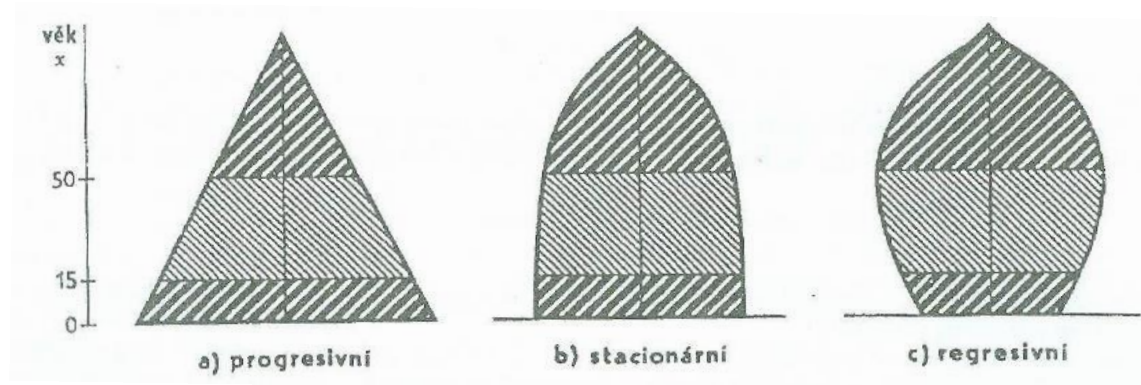
Věková struktura populace

Z pohledu reprodukce můžeme věkovou strukturu populace rozdělit podle věku do tří základních skupin (generací): **I. biologická generace** – 0 až 14 let (předreprodukční neboli dětská složka), **II. biologická generace** – 15 až 49 let

(reprodukční neboli rodičovská složka), **III. biologická generace** – 50 a více let (poreprodukční neboli prarodičovská složka). (Koschin, 2005a)

Jako první se zákonitostmi ve věkové struktuře zabýval švédský demograf Axel Gustav Sundbärg, který zaznamenal, že reprodukční složka představuje zhruba jednu polovinu každé populace. Podle zastoupení dětské a prarodičovské složky v populaci tak rozdělil populaci do tří věkových struktur. (Kalibová, 2001)

Schéma 1: Typy věkové struktury



Zdroj: Kalibová, 2011, s. 18

První typ věkové struktury, tedy **progresivní**, nastává v případě, kdy I. biologická generace převažuje nad III. biologickou generací. Pro tento typ věkové struktury je typická vysoká míra porodnosti, dochází tedy k růstu populace. Progresivní věkovou strukturu můžeme nalézt především v rozvojových zemích. V případě České republiky tento typ můžeme pozorovat například u romské části populace. Pro druhý typ, tedy **stacionární**, je charakteristické, že velikost I. a II. biologické generace je přibližně stejná. Počet narozených a zemřelých v dané populaci je z dlouhodobého hlediska stabilní. Tento typ struktury se nacházel v České republice například v 70. letech. Třetí typ věkové struktury, tedy **regresivní**, je typický tím, že III. biologická generace převažuje nad I. biologickou generací. Z dlouhodobého hlediska dochází k tomu, že v populaci umírá více osob, než se narodí dětí a dochází tak k úbytku populace. Tato věková struktura se nachází ve většině evropských zemí, včetně České republiky. (Kalibová, 2001)

Demografické stárnutí

Demografické stárnutí souvisí s problematikou věkové struktury populace. Jedná se o dlouhodobý proces, při kterém dochází ke změně ve věkové struktuře populace, jde o vývoj z progresivního do regresivního typu věkové struktury. V populaci tedy dochází ke zvyšování poměru starých osob. K tomuto procesu dochází zejména díky snížení porodnosti, snížení úmrtnostních poměrů a zvýšení naděje na dožití. Existují dva typy demografického stárnutí: (1) **relativní stárnutí** - působení ze spodu věkové pyramidy – dochází ke snižování porodnosti, tím ke snížení dětské složky v populaci a zvýšení podílu starších osob, (2) **absolutní stárnutí** - působení z vrchu věkové pyramidy – dochází ke zlepšení úrovně úmrtnosti, tedy snižuje se úmrtnost a zvyšuje se střední délka života, což způsobuje nárůst podílu starších osob. Oba tyto typy demografického stárnutí probíhají současně. K demografickému stárnutí však může docházet i díky snížení reprodukční složky v populaci. (Kalibová, 2001; Koschin, 2005a)

Ke zjištění stáří populace použijeme **index stáří**, což je poměr III. biologické generace a I. biologické generace. Dalším způsobem jak zjistit věk dané populace je **průměrný věk**. Jedná se o aritmetický průměr věku všech v populaci – stav, nebo průměr věku nositelů demografické události – pohyb. Průměrný věk můžeme počítat dvěma způsoby: (1) **prostý aritmetický průměr** – z databáze primárních údajů o jednotlivých nositelích demografických událostí, (2) **vážený aritmetický průměr** – z tabulky rozdělení populace či nositelů demografických událostí podle jednotek věku nebo věkových skupin, zde jako váhy vystupují právě tyto četnosti v jednotlivých věkových skupinách; používáme k výpočtu průměrného věku populace k určitému dni. K získanému výpočtu připočteme konstantu 0,5 roku, aby byl věk definován jako „dokončený věk“. (Český statistický úřad, 2001)

Střední délka života

Pro průměrnou délku života se v demografii používá termín střední délka života novorozence (poslední slovo se často vynechává) a je to průměrný počet let, kterého by se dožil novorozenec při zachování současné úmrtnosti, to znamená, kdyby se úmrtnost po více než 100 let nezměnila. (Koschin, 2005a, s. 41)

Migrace obyvatelstva

Migrace je proces přemísťování obyvatel přes jakékoli hranice – většinou administrativní. Tento proces je spojen se změnou bydliště, ať již trvalého či pouze dočasného na libovolně dlouhou dobu. Migrace jako taková se skládá ze dvou procesů: **imigrace** – stěhování směrem do populace, a **emigrace** – stěhování směrem z populace. (Kalibová, 2009; Koschin, 2005a)

Stěhování obyvatel v rámci území jednoho státu nazýváme vnitřní migrací, v tomto případě rozlišujeme: **migrace v rámci okresu** – stěhování z obce do obce v rámci okresu, **migrace mezi okresy** – stěhování mezi obcemi dvou okresů, **horizontální migrace** – stěhování z obce do obce i v rámci okresů, **vertikální migrace** – stěhování obyvatel z venkova do měst. K vnitřní migraci dochází zejména díky lepším pracovním podmínkám, vzdělání, atraktivitě pracovních nabídek, kvalitě života, míře nezaměstnanosti, občanské vybavenosti, dostupnosti služeb, úrovni dopravy a technické obsluhy. (Klufová, Poláková, 2010)

Mezi podstatná data patří počty stěhujících se. Hrubá migrace je součet přistěhovalých (hrubá imigrace) a vystěhovalých (hrubá emigrace) z určitého území za určité období. Čistá migrace je pak vyjádřena rozdílem mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých. Čistou migraci můžeme také označit jako migrační přírůstek nebo úbytek, popřípadě jako migrační saldo. Příhodným ukazatelem, který charakterizuje imigraci a emigraci je obecná míra, tedy obecná (hrubá) míra imigrace a obecná (hrubá) míra emigrace. (Kalibová, 2009; Koschin, 2005a)

Demografická prognóza

Demografická prognóza představuje odhad budoucího vývoje složení populace a její velikosti. K provádění demografické prognózy používáme ve většině případů **komponentní metodu**. Tyto komponenty tvoří tři součásti reprodukce populace, tedy úmrtnost, porodnost a migrace – tato komponenta by měla být rozdělena a to na změnu, která byla způsobena imigrací a změnu, kterou způsobila emigrace. Další možností jak provést demografickou prognózu je také pomocí komponentní metody, avšak bez uvažování migrace. Jinou metodou je pak formální extrapolace celkového počtu obyvatel, který může být případně doplněn o odhad věkové struktury. (Kalibová, 2009; Koschin, 2005b)

Klufová a Poláková (2010) zmiňují další možnost vytvoření demografické prognózy a to metodu prognózy odvozené. Tato metoda patří mezi poměrně nové, a není příliš využívána, protože vyžaduje velké množství dat. Vychází z dat, získaných komponentní metodou. V praxi se pak jedná o konkrétní prognózy, například: prognóza počtu manželství, prognóza ekonomicky aktivních obyvatel, prognóza poproduktivní populace, a další.

U demografické prognózy je důležité vymezit její horizont, tedy časový okamžik, do kterého je demografická prognóza vytvářena. **Horizont prognózy** můžeme uvádět buďto absolutně – například konec roku 2050, nebo relativně – například 30 let. Demografické prognózy můžeme rozčlenit na krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé. Krátkodobé prognózy jsou vymezeny obdobím 10 let – doba, ve které je možné, že se začnou uplatňovat technické a kulturní změny. Tyto prognózy mají pro rozhodování největší význam, protože pro delší prognózy už je třeba odhadovat technické a kulturní změny, a to včetně jejich důsledků. Střednědobé prognózy se pohybují v období od 10 do 25 let. Dlouhodobé prognózy jsou pak tvořeny v časovém horizontu od 25 let. (Koschin, 2005b)

Prognózy jsou vytvářeny v několika variantách. Více variant se týká především dlouhodobých a střednědobých prognóz, krátkodobé jsou pak doplněny mezemi spolehlivosti. Ve většině případů se formují tři varianty – optimistická, realistická a pesimistická. Další možností jsou varianty dvě – optimistická a pesimistická, v některých případech je formováno pět variant. (Koschin, 2005b)

2.1.2 Ekonomické pojmy

Trh práce

Trh práce v dnešní době patří mezi velmi komplikovaný systém, který je součástí tržního hospodářství. Na rozdíl od ostatních trhů, je tento trh velmi specifický. Tyto specifika spočívají především ve faktu, že práce patří mezi výrobní faktory a jedná se o lidskou práci, která je omezena jak fyzickými, tak psychickými schopnostmi lidí a jejich právy. Díky těmto zvláštnostem je trh práce předmětem vládních zásahů, a to především v podobě pracovního práva. Smyslem trhu práce je alokovat práci zaměstnanců mezi zaměstnavatele, kteří realizují produkt společnosti. (Jurečka, 2013; Kolibová, Kubicová, 2005; Šikýř, 2012)

Na trhu práce se střetává nabídka práce a poptávka po práci. Nabídku na trhu práce tvoří ti, co nabízejí pracovní sílu, tedy domácnosti nebo jednotlivci. Jednotlivci i domácnosti se rozhodují mezi prací a volným časem. Poptávku po práci pak tvoří jednotlivé firmy, které poptávají pracovní sílu. (Kolibová, Kubicová, 2005)

Trh práce je místem, kde je práce směňována za mzdu. To, že existuje vztah mezi mírou nezaměstnanosti a růstem nominálních mezd v roce 1958 předložil A. W. Phillips, který sledoval právě tento vzájemný vztah ve Velké Británii za více než stoleté období. Výsledkem jeho výzkumu byla křivka, kterou dnes známe jako Phillipsovu křivku. (Holman, 2011)

Nezaměstnanost a její měření

„Nezaměstnanost můžeme definovat jako nerealizovanou nabídku práce na trhu práce. Jedná se o stav nerovnováhy na trhu práce, kdy nabídka převládá nad poptávkou nebo kdy struktura nabídky neodpovídá struktuře poptávky.“ (Kolibová, Kubicová, 2005, s. 68) V tomto případě lidé o práci zájem mají, ale nemohou ji nalézt. Mezi příčiny, které vedou k nezaměstnanosti, patří například: strukturální změny, demografické vlivy, mzdová politika a nepružnost mezd, chování odborů, a další. (Kolibová, Kubicová, 2005)

Abychom byli schopni měřit nezaměstnanost, je nejprve důležité si rozdělit obyvatelstvo. Podle účasti na trhu práce, můžeme obyvatelstvo daného území rozdělit na ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní. (Jílek, Moravcová, 2007)

Schéma 2: Rozdělení obyvatelstva na trhu práce



Zdroj: Kolibová, Kubicová, 2005, s. 70

Z výše uvedeného schématu vyplývá, že za **ekonomicky aktivní obyvatelstvo** považujeme osoby zaměstnané a nezaměstnané. Za **ekonomicky neaktivní obyvatelstvo** pak považujeme osoby, které jsou nezaměstnané a zaměstnání si z jakýchkoli důvodů nehledají. Jedná se o osoby mladší 15ti let a osoby starší 15ti let, které ovšem nesplňují kritéria pro zařazení mezi zaměstnané či nezaměstnané – studenti, důchodci, ženy v domácnosti, a další. Jako **zaměstnané osoby** pak považujeme tu část obyvatelstva, která vykonává jakoukoli placenou práci v pracovně právním vztahu, nebo podnikají bez ohledu na to o jakou práci se jedná. Mezi zaměstnané řadíme i ty, kteří momentálně nepracují díky vzniku nějakých překážek – nemoc, dovolená. Za **nezaměstnaného** člověka považujeme takovou osobu, která splňuje podmínky pro přiřazení statutu nezaměstnaného. Podle mezinárodní organizace práce (International Labour Organization, dále jen ILO) se jedná o následující podmínky: **věk** – tedy osoba starší 15ti let, **postavení na trhu práce** – osoba není v placeném zaměstnání ani nepodniká, **aktivnost** – tedy aktivní hledání práce prostřednictvím úřadu práce, různých agentur a další, **připravenost nastoupit do zaměstnání** okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů. Další možný výklad pojmu nezaměstnaný nám nabízí Eurostat, který definuje stejné podmínky, ovšem udává také horní hranici věku, a to 74 let. V České republice jsou uznávány obě definice, ale pro získání kompenzačních dávek je nutná registrace a spolupráce s úřady práce. (Jurečka, 2010; Kolibová, Kubicová, 2005; Miskolczi, Langhramová, 2011)

Nezaměstnanost je možné měřit pomocí **míry nezaměstnanosti**, která má při porovnávání počtu nezaměstnaných lepší vypovídací schopnost než absolutní hodnoty. Míru nezaměstnanosti vypočítáme jako podíl počtu nezaměstnaných k počtu zaměstnaných a vynásobíme stem. Míru nezaměstnanosti tedy definujeme jako procento nezaměstnaných z ekonomicky aktivního obyvatelstva. (Pavelka, 2007)

Míru měření nezaměstnanosti můžeme měřit v České republice dvěma způsoby. **První** je tzv. registrovaná míra nezaměstnanosti, kterou měří Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV). Jde tedy o procento nezaměstnaných vyjádřené jako poměr lidí registrovaných na úřadu práce k pracovní síle, přičemž pracovní silou máme na mysli součet počtu zaměstnaných, součet počtu dosažitelných uchazečů a počtu cizinců pracujících v České republice. K tomuto způsobu měření nezaměstnanosti přistoupilo MPSV v roce 2004, v rámci harmonizace s Evropskou unií. K lednu 2013 MPSV přistoupilo ke změně metodiky ukazatele registrované nezaměstnanosti a přechází, tak

z ukazatele registrované míry nezaměstnanosti na ukazatel podílu nezaměstnaných osob. Ukazatel podílu nezaměstnaných osob je vyjádřen jako podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let ke všem obyvatelům ve věku 15 – 64 let. **Druhým** možným způsobem měření nezaměstnanosti je způsob podle ILO, který užívá Český statistický úřad. Zjišťování nezaměstnanosti probíhá pomocí výběrového šetření pracovních sil. (Havlíček, Králíček, 2007; Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí, 2015)

Dalším ukazatelem pomoci, kterého může měřit nezaměstnanost je **míra ekonomické aktivity**. Tuto míru vypočítáme jako poměr ekonomicky aktivních obyvatel a obyvatel v produktivním věku, což je počet všech osob starších 15ti let. (Jurečka, 2010; Dvořáková, 2007)

2.1.3 Pojmy sociální politiky

Pro potřeby bakalářské práce je třeba vysvětlit několik pojmů, které jsou spojené s důchodovým pojištěním.

„V rámci základního důchodového pojištění jsou zabezpečeny všechny případy dlouhodobého ohrožení následkem sociální události, při které dochází ke ztrátě zdroje obživy (tedy výdělku) a schopnosti si takový zdroj opatřit.“ (Krebs, 2010, s. 218)

Starobní důchod patří mezi základní dávky důchodového pojištění. Nárok na tuto dávku vzniká při splnění dvou podmínek: (1) dosažení určité věkové hranice, (2) určitý počet let trvání pojištění. **Věková hranice** je stanovena na základě tvrzení, že člověk od dosažení určité věkové hranice není schopen soustavně vykonávat pracovní činnost. Tato věková hranice je v jednotlivých zemích odlišná. Nejčastěji se pohybuje v rozmezí od 60 do 65 let. V České republice byla tedy jedna z nejnižších věkových hranic pro odchod do důchodu – u mužů dosahovala tato hranice 60 let, u žen se pak pohybovala v rozmezí 53 -57 let podle počtu dětí. Nyní je věková hranice odchodu do důchodu zvyšována a cílem je u mužů i žen tento věk sjednotit. Pro přiznání starobního důchodu činí **potřebná doba pojištění** 25 let, pokud dané osobě vznikl nárok na starobní důchod před rokem 2010. V roce 2010 činí potřebná doba pojištění 26 let, od tohoto roku je postupně potřebná doba pojištění navyšována a to vždy o jeden rok potřebné doby pojištění za rok. V roce 2018 dosáhne potřebná doba pojištění 34 let, po tomto roce bude potřebná doba pojištění 35 let. V případě, že daná osoba nesplňuje dostatečnou dobu pojištění pro nárok na starobní důchod, má na něj nárok v případě, že dosáhne

věku 65 let do roku 2010, v tom případě je potřebná doba pojištění 15 let. I v tomto případě je potřebná doba pojištění postupně zvyšována. Ke zvyšování potřebné doby pojištění dochází v důsledku demografického vývoje českého populace, kdy dochází ke zvyšování podílu starších obyvatel. (Česká správa sociálního zabezpečení, 2015; Krebs, 2010; Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2011; Rytířová, 2013)

Vzhledem k tomu, že věk, do kterého je každý člověk schopen pracovat se odvíjí od schopností a možností jednotlivce a záleží tedy na každém, kdy ukončí výdělečnou činnost. Jedním z možných řešení bylo zavedení možnosti odejít do starobního důchodu před dosažením důchodového věku. Jeho zavedení v roce 1998 mělo řešit sociální situaci obyvatel, které před dosažením důchodového věku ztratili zaměstnání a nemohli získat nové. Nárok na starobní důchod před dosažením důchodového věku má daná osoba po podání žádosti a musí splňovat dvě základní podmínky: (1) potřebnou dobu pojištění, a (2) potřebný důchodový věk. Přiznání starobního důchodu před dosažením důchodového věku je nevratné a vylučuje nárok na standartní starobní důchod, platí od 1. 1. 2004. V případě, že se občan rozhodne požádat o starobní důchod před dosažením důchodového věku, dojde k jeho krácení – výše starobního důchodu se sníží o dobu, o kterou chce jít občan do důchodu dříve. (Česká správa sociálního zabezpečení, 2015; Krebs, 2010; Přib, 2012)

V případě splnění obou potřebných podmínek pro nárok na starobní důchod, není důvod k ukončení pracovního poměru a to ani dobrovolně ani ze strany zaměstnavatele. V případě, že se daný člověk rozhodne v práci setrvat i po vzniku nároku na starobní důchod, pak pracuje na tzv. „procenta“, kdy dochází k navyšování výše jeho starobního důchodu o určité procento. Odchod do důchodu tedy není povinností, ale právem. (Česká správa sociálního zabezpečení, 2015)

Důchodová reforma

„Úkolem státu je zajistit svým občanům důstojné a přiměřeně zabezpečené stáří.“ (Janda, 2012, s. 72) Důchodový systém, jak jsme ho znaly, toto však už nebyl schopen efektivně zajišťovat a to především kvůli stárnutí populace. O důchodové reformě se vedou diskuse již od 90. let minulého století, a to především kvůli již zmíněnému věkovému vývoji naší populace. V České republice je tento problém viditelnější než v ostatních zemích Evropské unie. Na začátku 90. let se i přes vyšší míru porodnosti silnějšího sedmdesátého ročníku, začala míra porodnosti snižovat. I

dnes patří naše míra porodnosti mezi nejnižší na světě a současně u nás dochází ke zvyšování průměrné délky života. Tyto jevy způsobují úbytek ekonomicky aktivního obyvatelstva, tedy plátců důchodového pojištění. (Arnoldová, 2012; Pauknerová, 2012)

Hlavními cíli důchodové reformy jsou: 1) udržitelnost vývoje veřejných financí, 2) rozdělení/rozložení rizik snížením závislosti na I. pilíři, 3) zvýšení zásluhovosti a individuální odpovědnosti, 4) posílení mezigeneračních vazeb. (Ministerstvo financí, 2013b)

Důchodová reforma probíhala a probíhá již od roku 1990. Arnoldová (2012) popisuje transformační proces důchodové reformy tímto způsobem:

- **1990 - 1992** - zrušeny preference v důchodovém systému, diskriminace osob samostatně výdělečně činných (dále jen OSVČ) a zrušeny osobní důchody,
- zrušeny preference, které vyplývaly ze zaměstnání vykonávaných v tzv. I. a II. pracovní kategorii – zaměstnání obzvláště rizikové a namáhavé,
- OSVČ je důchod vypočítáván stejným způsobem jako zaměstnancům,
- **1993** – pojistné zavedeno jako zvláštní platba mimo daňový systém,
- **1994** – založen systém penzijního připojištění se státním příspěvkem – systém soukromých penzijních fondů s kapitálovým způsobem financování, založeno na dobrovolnosti účasti,
- **1995** – připraven nový zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, včetně prováděcí příhlášky č. 284/ 1995 Sb., ve které je vymezena invalidita,
- **1996** – zaveden zvláštní účet důchodového pojištění – prostředky, které vznikly jako rozdíl mezi příjmy z pojistného na důchodové pojištění a výdaji na dávky,
- **2009** – nutno revidovat danou vyhlášku a to kvůli tomu, že posudkově medicínská hlediska již neodpovídala současnému stavu medicíny,
- nově přijatý zákon vytvářel předpoklady pro plnění ratifikovaných úmluv ILO, které se týkají úrovně důchodů,
- **2010** – nové pojetí invalidity – zrušen institut plné a částečné invalidity a zavedení invalidity ve třech stupních,
- **2010** – vstoupila v platnost prováděcí vyhláška č. 359/2009, která byla upravena a zmodernizována podle nejnovějších poznatků lékařské vědy 21. století.

Důchodový systém byl, po všech změnách, založený na dvou pilířích:

1. Základní systém důchodového pojištění (I. pilíř důchodového pojištění)

Představuje převažující zdroj příjmů osob pobírajících starobní důchod. Tento pilíř je založen na principu pay-as-you-go, to znamená, že důchody jsou financovány z aktuálního výnosu pojistného, které platí zaměstnanci ze mzdy a podnikatelé ze zisku. Pojistné na důchodové pojištění má charakter zdanění práce – v České republice je toto zdanění jedno z nejvyšších v porovnání s ostatními vyspělými zeměmi. Vysoké zdanění způsobuje nižší konkurenceschopnost podniků, což způsobuje nezaměstnanost a další ztrátu příjmů do prvního pilíře. Příjmy, které plynou do daného pilíře, jsou ovlivněny především třemi faktory: (a) vývojem průměrné mzdy, (b) vývojem pojistné sazby, (c) počtem zaměstnaných osob. (Ministerstvo financí, 2013a; Pikora, Šichtařová, 2011)

2. Penzijní připojištění se státním příspěvkem (III. pilíř důchodového pojištění)

Jedná se o dobrovolné spoření na stáří se státním příspěvkem. Stát podporuje individuální zabezpečení na stáří z peněz daňových poplatníků – jedná se o příspěvky a daňové odpočty, přičemž daňově jsou podporovány i příspěvky od zaměstnavatelů určené pro jejich zaměstnance. Průměrné úspory účastníků třetího pilíře dosahují velice nízkých částek, které nejsou schopny zajistit dostatečné příjmy ve stáří. Dalším častým problémem je znehodnocení daných úspor, což je způsobeno tím, že dané zhodnocení nedosahuje ani inflace. (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2013a)

3. Důchodové spoření – fondový pilíř (II. pilíř důchodového pojištění)

Důchodová reforma od ledna 2013 zavedla II. pilíř – důchodové spoření (fondový pilíř). Vstup do druhého pilíře důchodového pojištění je dobrovolný a rozhodnutí je nenávratné a je nutné zůstat v daném pilíři až do vzniku nároku výplaty starobního důchodu z prvního pilíře. Vstoupit může každá fyzická osoba, která dosáhla věku 18ti let a není starší 35ti let. Občan starší 35ti let mohl vstoupit do druhého pilíře do 30. 6. 2013. Další možná lhůta zde existuje pro osoby, které v době spuštění druhého pilíře (platný od 1. 1. 2013) nebyli účastníky trhu práce. V tomto případě se jedná například o osoby, které pracovali v zahraničí, osoby na mateřské dovolené nebo osoby, které nastoupí do zaměstnání po období nezaměstnanosti. Pro tyto účastníky je lhůta pro vstup do daného pilíře maximálně 6 měsíců poté co vstoupí na trh práce, tedy poté co se stanou poplatníky pojistného na důchodové pojištění. Účast ve druhém pilíři vzniká na

základě registrace smlouvy o důchodovém spoření v Centrálním registru smluv. Účastník druhého pilíře je povinen platit pojistné na důchodové spoření. Sazbu pojistného tvoří 5% z vyměřovacího základu (stejný jako pro důchodové pojištění). (Ministerstvo financí, 2013a; Ministerstvo financí, 2013b)

Celkově účastník důchodového spoření odvádí na své důchodové zabezpečení o 2% více, přičemž při účasti na důchodovém spoření je o 3 % sníženo pojistné na důchodové pojištění. Vzhledem k tomu, že se tak sníží odvod do I. pilíře, bude mu krácena procentní výměra státního důchodu z I. pilíře. (Ministerstvo financí, 2013b)

Důchodové fondy jsou spravovány penzijními společnostmi, kdy každá z nich nabízí 4 fondy a to: (a) dynamický, (b) vyvážený, (c) konzervativní a (d) státní dluhopisy. (Ministerstvo financí, 2013a; Ministerstvo financí, 2013b)

Vláda nyní plánuje ukončení druhého pilíře k lednu příštího roku. Mezitím se novelizuje zákon, který zakáže dalším osobám vstup do daného pilíře ze spekulativních důvodů. Peníze, které již mají lidé ve fondech uloženy, jim budou vráceny a sami se budou moci rozhodnout, jak s nimi naloží. Mohou je vrátit zpět do průběžného pilíře, převést do třetího pilíře nebo si je nechají. (Kopecký, 2015)

2.2 Evropský sociální fond

Evropský sociální fond (European Social Fund, dále jen ESF) vznikl v roce 1960 a to s cílem poskytnout pomoc pro opatření ke snížení a boji s nezaměstnaností, k rozvoji lidských zdrojů – jedná se o investice v podobě vzdělávání, podpory a tvorby udržení pracovních míst, a sociální integrace na trhu práce. ESF nemá pouze regionální charakter, ale funguje také na národní a nadnárodní úrovni. (Kovář, 2007; Ochrana et al., 2010)

Mezi cíle ESF patří: (1) pomoc nezaměstnaným lidem při vstupu na trh práce, (2) rovné příležitosti pro všechny při přístupu na trh práce, (3) sociální začleňování, pomoc lidem ze znevýhodněných sociálních skupin při vstupu na trh práce, (4) celoživotní vzdělávání, (5) rozvoj kvalifikované a přizpůsobivé pracovní síly, (6) zavádění moderních způsobů organizace práce a podnikání, (7) zlepšení přístupu a účasti žen na trhu práce, (8) boj se všemi formami diskriminace a nerovnostmi souvisejícími s trhem práce. (Evropský sociální fond v ČR, 2008)

Z ESF je možné financovat projekty neinvestičního charakteru, může se jednat například o: (1) rekvalifikaci nezaměstnaných, (2) speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež etnické menšiny a další znevýhodněné skupiny obyvatel, (3) stáže studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém i

veřejném sektoru, (4) rozvoj institucí služeb zaměstnanosti, (5) tvorba inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance, a další. (Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí, 2015)

2.2.1 Evropský sociální fond v programovacím období 2007 – 2013

V programovacím období 2007 – 2013 jsou využívány prostředky z ESF pomocí operačních programů. Prostředky lze použít na spolufinancování všech tří cílů, a to cíle: 1) Konvergence, 2) Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, 3) Evropská územní spolupráce. Finanční prostředky v tomto programovacím období vyčleněné pro Českou republiku v rámci ESF tvoří 3,8 miliard EUR. V minulém programovacím období 2004 – 2006 tato částka tvořila 456,98 milionů EUR. (Evropské strukturální a investiční fondy, 2015; Evropský sociální fond v ČR, 2008; Malach, 2005)

Pro programovací období 2007 – 2013 byly vytvořeny tyto operační programy (dále jen OP) v rámci, kterých jsou finanční prostředky přerozdělovány: (1) OP Lidské zdroje a zaměstnanost, (2) OP Vzdělávání a konkurenceschopnost, (3) OP Praha – Adaptabilita. Zodpovědným orgánem za řízení pomoci z ESF je Ministerstvo práce a sociálních věcí, který je zároveň také řídicím orgánem OP Lidské zdroje a zaměstnanost. Pro OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost je řídicím orgánem Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Pro poslední operační program, tedy OP Praha – Adaptabilita, byl ustanoven jako řídicí orgán magistrát hlavního města Prahy. Partnery realizace projektů jsou pak Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo průmyslu a obchodu, CzechInvest, jednotlivé úřady práce a samozřejmě orgány místní a regionální samosprávy. (Evropský sociální fond v ČR, 2008)

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Operační program lidské zdroje a zaměstnanost (dále jen OP LZZ) je zaměřen především na snižování nezaměstnanosti, a to prostřednictvím aktivní politiky trhu práce a profesního vzdělávání. Program je dále orientován na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech. Celkovým cílem pro Českou republiku v daném programovacím období je zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti lidí na úroveň průměru 15 nejlepších zemí Evropské unie. (Evropský sociální fond v ČR, 2008; Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2012)

OP LZZ řadíme mezi více cílové tematické operační programy. Financován je zejména z cíle Konvergence, ale také z prostředků, které spadají pod cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost – z tohoto cíle je především financována sféra aktivní politiky trhu práce, mezinárodní spolupráce a modernizace veřejné správy a veřejných služeb. (Evropské strukturální a investiční fondy, 2015)

Operační program je dále rozdělen do šesti prioritních os. Tyto oblasti jsou rozděleny do bloků tak, aby byli v souladu se strategickými dokumenty pro oblast zaměstnanosti, podpory lidských zdrojů, sociální politiky a modernizace veřejné správy – Národní strategický referenční rámec 2007 – 2013, Strategie hospodářského růstu 2007 – 2013, Národní akční plán sociálního začleňování 2006 – 2008, Národní akční plán zaměstnanosti 2004 – 2006. Aby bylo zřejmé, jaké projekty je možno z jednotlivých os podpořit, jsou tyto osy dále rozčleněny podle tzv. oblastí podpor. Jedná se o tyto prioritní osy: (1) Adaptabilita, (2) Aktivní politika trhu práce, (3) Sociální integrace a rovné příležitosti, (4) Veřejná správa a veřejné služby, (5) Mezinárodní spolupráce, (6) Technická pomoc. (Evropský sociální fond v ČR, 2008; Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 2013)

Důležitou prioritní osou vzhledem k povaze bakalářské práce je **třetí prioritní osa Sociální integrace a rovné příležitosti** orientující se na osoby, kterým hrozí sociální vyloučení anebo jsou již sociálně vyloučeny. Tato podpora probíhá buďto přímou podporou daných osob anebo pomocí zvyšování kvality a dostupnosti služeb. Podpora z této osy je zaměřena především na zvýšení zaměstnanosti těchto osob. Třetí prioritní osa je také určena pro prosazování rovných příležitostí pro muže a ženy na trhu práce. Speciální pozornost je zde věnována příslušníkům romské komunity, migrantům a dalším skupinám z odlišného sociokulturního prostředí. (Evropský sociální fond v ČR, 2008, Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 2013)

V rámci prioritní osy Sociální integrace a rovné příležitosti je možné uskutečňovat projekty z těchto oblastí podpory: (a) Oblast podpory 3.1 – Podpora sociální integrace a sociálních služeb, (b) Oblast podpory 3.2 – Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit, (c) Oblast podpory 3.3 – Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce, (d) Oblast podpory 3.4 – Rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce a sladění pracovního a rodinného života. Přičemž nejdůležitější oblastí podpory, pro účely bakalářské práce, je Oblast podpory 3.3 – Integrace sociálních skupin na trhu práce. Jak už vyplývá z názvu, hlavním cílem je začlenění

sociálně vyloučených skupin na trh práce. Mezi tyto osoby řadíme osoby do 25ti let věku bez nebo s nízkou úrovní kvalifikace, osoby věkově starší, tedy osoby ve věku 50+, příslušníky menšin, osoby se zdravotním postižením, migranty a azylanty. Projekty z této oblasti podpory jsou pak určeny pro projekty například v oblastech: (1) podpory vytváření nových pracovních míst, (2) podpory sebezaměstnávání, (3) účasti ve vzdělávacích programech, kurzech nebo odborném vzdělávání, (4) realizace individuálních programů zaměstnanosti, (5) poradenských programů a činností, které vedou k aktivnímu hledání nového pracovního místa a motivaci při jeho hledání, a další. (Evropský sociální fond v ČR, 2008; Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 2013)

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (dále jen OP VK) je určen pro oblast rozvoje lidských zdrojů a to prostřednictvím vzdělávání. V rámci tohoto operačního programu je kladen důraz na celoživotní učení, vytváření vhodného prostředí pro činnosti v oblasti vývoje, výzkumu a inovací. (Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, 2013; Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, 2008)

Globálním cílem operačního programu je rozvoj vzdělanostní společnosti, a to s cílem posílení konkurenceschopnosti České republiky, pomocí (a) modernizace systémů na všech úrovních vzdělávání, (b) jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a (c) zlepšením podmínek ve výzkumu a vývoji. (Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, 2013; Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, 2008)

OP VK je opět rozčleněn podle jednotlivých prioritních os, které jsou dále specializovány podle jednotlivých oblastí podpory. Prioritní osy daného operačního programu jsou: (1) Počáteční vzdělávání, (2) Terciální vzdělávání, výzkum a vývoj, (3) Další vzdělávání, (4) Systémový rámec, (5) Technická pomoc. (Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, 2013; Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, 2008)

Operační program Praha – Adaptabilita

Operační program Praha – Adaptabilita (dále jen OPPA) je určen pouze pro hlavní město Praha, což je podmínkou pro veškeré projekty, které jsou z tohoto programu podporovány. Realizátoři daných projektů mohou být mimopražští, to však neplatí pro účastníky projektu – ti musí pracovat u pražských zaměstnavatelů, popřípadě studovat na pražských školách. (EU4you, 2015)

Z OPPA jsou podpořeny neinvestiční projekty se zaměřením na vzdělávání, sociální integraci, podporu zaměstnanosti a rozvoj lidských zdrojů. Prováděny jsou například projekty na zvyšování kvalifikace zaměstnanců, zlepšování postavení osob, které jsou na trhu nějakým způsobem znevýhodněny, rozvoj vzdělávacích a studijních programů na středních a vysokých školách, a další. (EU4you.cz, 2015)

„Globálním cílem OPPA je zvýšení konkurenceschopnosti Prahy posílením adaptability a výkonnosti lidských zdrojů a zlepšením přístupu k zaměstnání pro všechny. OPPA se proto zaměřuje na vzdělávání a boj proti sociálnímu vyloučení.“ (Evropský sociální fond v ČR, 2008) Mezi prioritní osy, které se orientují na tyto oblasti, patří: (1) Podpora rozvoje znalostní ekonomiky, (2) Podpora vstupu na trh práce, (3) Modernizace počátečního vzdělávání. (prahafondy.eu, 2012)

2.2.2 Evropský sociální fond v programovacím období 2014 – 2020

Od roku 2014 dochází k posílení úlohy ESF, a to například v těchto bodech: (1) kritický objem investic do lidského kapitálu bude zajištěn pomocí minimálního garantovaného podílu ESF v rámci financování politiky soudržnosti a to pro každý členský stát Evropské unie, (2) lidem v obtížných situacích a lidem ze znevýhodněných skupin se dostane větší podpory tak, aby při integraci do společnosti měli rovné příležitosti jako ostatní a to pomocí přidělení nejméně 20% fondu právě na sociální začleňování, (3) prostřednictvím jednotlivých iniciativ a začleněním do všech opatření bude posílena podpora rovnosti žen a mužů a rovných příležitostí pro všechny a to bez jakékoliv diskriminace, (4) „Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí by měla podporovat mladé lidi, kteří jsou nezaměstnaní, nestudují ani neprocházejí odbornou přípravou, v těch regionech, kde míra nezaměstnanosti mládeže překračuje 25 %.“ (Evropská komise, 2014)

Hlavními cíli ESF v programovacím období 2014 – 2020 bude: (1) zvyšování zaměstnanosti, (2) sociální začleňování, (3) lepší vzdělávání, (4) efektivnější veřejná

správa. Co se týče prvního cíle – **zvyšování zaměstnanosti**, je v tom to bodě hlavní prioritou pomoc mladým lidem se vstupem na trh práce, a to ve všech členských zemích EU. V rámci prvního cíle by pomoc z ESF měla také putovat na podporu organizací, a to v celé EU, které realizují projekty specializované na odbornou přípravu a pomoc při hledání zaměstnání. Další finanční podpora bude věnována začínajícím podnikům nebo společnostem, které se vyrovnávají s restrukturalizací, popřípadě se potýkají s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků. V rámci druhého cíle – **sociální začleňování**, je pak prioritou poskytnout lidem, kteří jsou nějakým způsobem znevýhodněni nebo se naskytou v obtížné situaci rovné příležitosti, a to pomocí financování projektů, které se zabývají těmito problémy. Pro třetí cíl – **lepší vzdělání**, je prioritou nejen snížení počtu osob, které předčasně ukončily školní docházku, ale také poskytnout více příležitostí pro odborné a terciální vzdělávání. V rámci ESF jsou podporovány iniciativy, které se zaměřují na zkvalitnění vzdělávání a odborné přípravy, zajištění, že mladí lidé dokončí své vzdělání, získají dovednosti a budou tak na trhu práce konkurenceschopní. Záměrem čtvrtého cíle – **efektivní veřejná správa**, je zkvalitnění veřejné správy a jejího řízení, a to právě pomocí podpory z ESF a poskytnutí správních a institucionálních kapacit k podpoře strukturálních reforem. (Evropská komise, 2014)

I pro programovací období 2014 – 2020 byly vytvořeny operační programy, a to: (1) OP Zaměstnanost, (2) OP Výzkum, vývoj a vzdělávání, (3) OP Praha – pól růstu ČR. (Evropský sociální fond v ČR, 2008)

Operační program Zaměstnanost

Jedním z operačních programů, pomocí kterých budou opět prostředky z evropských fondů přerozdělovány je operační program zaměstnanost (dále jen OPZ). Řídícím orgánem OPZ je opět Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky. Návrh OPZ byl vypracován v návaznosti na požadavky legislativy EU, a to konkrétně v návaznosti na obecné nařízení k Evropským strukturálním a investičním fondům a v návaznosti na nařízení o Evropském sociálním fondu. OPZ je orientován například na tyto oblasti: (a) podpora zaměstnanosti, (b) rovné příležitosti mužů a žen, (c) další vzdělávání, (d) modernizace veřejné správy a veřejných služeb, (e) sociální začleňování a boj s chudobou, a další. Oproti minulému programovacímu období 2007 - 2013 bude také kladen důraz na dostupnost vybraných druhů zdravotnické péče. I v novém

programovacím období jsou jednotlivé operační programy specifikovány pomocí prioritních os. Prioritní osy pro OPZ tvoří: (1) Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovní síly, (2) Sociální začleňování a boj s chudobou, (3) Sociální inovace a mezinárodní spolupráce, (4) Efektivní veřejná správa, (5) Technická pomoc. (Dotační.info, 2015; Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 2014)

Oblast podpory 3.3 – Integrace sociálních skupin na trhu práce z předchozího programovacího období byla rozdělena pro toto programovací částečně do první a druhé prioritní osy, přičemž podpora osob 50+ na trhu práce byla zařazena do druhé prioritní osy. **Druhá prioritní osa Sociální začleňování a boj s chudobou**, je zaměřena především na zvýšení konkurenceschopnosti osob ohrožených sociálním vyloučením nebo osob sociálně vyloučených na trhu práce. Podpora je dále určena pro rozvoj sociálních a zdravotních služeb a služeb pro rodiny a děti, a další. Osa se dále orientuje na rozvojové strategie, které jsou řízeny na místních úrovních a zaměřují se na prevenci a řešení problémů v oblasti místní nezaměstnanosti a sociálního začleňování. (Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 2014)

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (dále jen OP VVV) je víceletý tematický program, jehož řízení spadá pod Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. „Cílem OP VVV je přispět k posunu České republiky (ČR) směrem k ekonomice založené na vzdělané, motivované a kreativní pracovní síle, na produkci kvalitních výsledků výzkumu a jejich využití pro zvýšení konkurenceschopnosti ČR.“ (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015)

Konkrétně je OP VVV zaměřen na propojení vzdělávání a výzkumu s trhem práce a posílení zásady rovného přístupu ke vzdělání. Důležitým bodem, kterému se v OP VVV věnuje pozornost, je také snížení rizika neúspěchu pro mladé lidi ve vzdělání. (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015)

Operační program Praha – pól růstu ČR

Operační program Praha – pól růstu ČR je vytvořen v úzké vazbě na cíle strategie Europa 2020. Pro tento operační program je důležitá především podpora inteligentního růstu, a to díky dosahování specifických cílů, které jsou obsaženy v jednotlivých prioritních osách. Tento operační program je řazen mezi multifundové

tn., že z daného operačního programu mohou být financovány jak projekty investiční – „tvrdé“, tak neinvestiční – „měkké“, finanční podpora není tedy čerpána pouze z ESF, ale také z Evropského fondu regionálního rozvoje. Program je tedy orientován nejen na podporu vědy a výzkumu, rozvoj a podporu konkurenceschopnosti malých a středních podniků, nízkouhlíkové hospodářství, ale také na podporu zaměstnanosti, sociálního začleňování a vzdělávání. (Dotační.info, 2015; JS Communication s. r. o., 2015)

2.3 Vývoj zaměstnanosti před a po roce 1989

Po roce 1989 dochází k procesu transformace ekonomiky, a to z centrálně řízené ekonomiky na ekonomiku tržní. Tento proces s sebou přinesl otevření trhu práce. „Důsledkem centrální organizace výroby a distribuce před rokem 1990 byl rozhodující vliv domácích výrobců na trh výrobků a služeb a absence vnější konkurence.“ (Kotýnková, 2006, s. 110) Pracovně-právní vztahy byly silně regulovány a zajišťovaly tak zaměstnancům stabilitu a jistotu pracovního místa. Tato regulace ovšem způsobovala nízkou výkonnost zaměstnanců a neefektivní využívání pracovní síly. Zde se setkáme s pojmem **přezaměstnanost**, kterou trpěly socialistické země. (Kotýnková, 2006)

„Situace na trhu práce se na samém počátku transformačního období vyznačovala plnou zaměstnaností, absencí otevřené nezaměstnanosti a převažující poptávkou po pracovní síle nad její nabídkou.“ (Kotýnková, 2006, s. 110) K prudkému poklesu nezaměstnanosti došlo především v důsledku ekonomického vývoje – otevření ekonomiky světovým trhům vedlo k poklesu výkonnosti ekonomiky, a to díky nedostačující konkurenceschopnosti. Pokles výkonnosti ekonomiky vedl ke snížení poptávky po pracovní síle, z tohoto důvodu začali podniky snižovat produkci i zaměstnanost. Ze zaměstnání odcházelo mnoho lidí, kteří si už ale nehledali zaměstnání nové. Tento jev se projevoval především u osob důchodového věku, žen a osob, které začali podnikat. Vznikl zde zajímavý jev, kdy zaměstnanost klesala mnohem rychleji, než jak se zvyšovala nezaměstnanost. (Kotýnková, 2006)

Z ekonomického hlediska si tento jev můžeme vysvětlit tím, že došlo k rychlému přesunu velkého množství lidí ze zmenšujícího se průmyslu do rostoucího sektoru služeb. Česká ekonomika se na rozdíl od zemí s vyspělou tržní ekonomikou lišila tím, že měla předimenzovaný průmysl – především těžký, a nedostatečně rozvinutý sektor služeb. Z demograficko-ekonomického hlediska můžeme nízkou nezaměstnanost

vysvětlit odchody do důchodu. V průběhu transformace tedy podniky propouštěly pracující osoby již v důchodovém věku, které si pouze přivydělávali. Na přelomu 80. a 90. let se měnilo demografické složení, kdy se zvyšoval podíl osob důchodového věku, odliv těchto osob byl tedy větší než příliv mladých uchazečů o zaměstnání. (Holman, 2000; Synek, 2004)

2.4 Demografický vývoj a vývoj nezaměstnanosti v ČR

Demografický vývoj úzce souvisí s vývojem na trhu práce, a proto je třeba všimnout si jednotlivých souvislostí. Demografický vývoj se pojí se změnami ve struktuře a velikosti ekonomicky aktivního obyvatelstva. To má za následek změny v tvorbě pracovních míst. Oba tyto faktory mají vliv na vývoj míry ekonomické aktivity obyvatelstva a také vývoj míry zaměstnanosti. (Kotýnková, 2007)

2.4.1 Demografický vývoj v České republice

Česká republika vznikla 1. 1. 1993, ale vývoj obyvatelstva nelze vykládat přesně od tohoto data. Současný vývoj české populace je třeba interpretovat v dlouhodobém kontextu proměn společenského vývoje, protože jejich vliv je projeven zpětně. (Bartoňová et al., 2010)

„Populační vývoj České republiky prochází od počátku 90. let 20. století závažnými změnami, jež jsou významnou složkou celkové proměny celé společnosti.“(Bartoňová et al., 2010, s. 15) Proměny demografické situace s sebou přináší určité důsledky, kterým česká společnost čelí a čelit nadále bude muset. Mezi dva nejviditelnější důsledky, které s sebou nesou vysoké nároky na českou společnost, patří: (1) míra početní obnovy populace, kdy dochází k dlouhodobému snížení pod záchovnou mez, což způsobuje rychlé demografické stárnutí populace, (2) stále větší roztržité společnosti – snižuje se počet osob, které žijí v rodinách. Na proměně populace a její struktury se také podepisuje migrační atraktivita státu. Česká republika se postupně proměnila z emigrační země na zemi imigrační. I přesto Česko v porovnání s ostatními evropskými státy patří k zemím, kde je nižší podíl cizinců. (Bartoňová et al., 2010)

Vzhledem k tomu, že vzorce demografického chování na počátku 90. let byly dlouhodobě stabilizovány, bylo těžké předpokládat směr demografického vývoje. Nyní s postupem času je možné do určité míry posoudit, jakým směrem se vzorce

demografického chování proměnily a jaké okolnosti měly na tyto změny vliv. Došlo ke změnám úrovně ve většině demografických procesů, ale mnohem viditelněji došlo k přeměně jejich struktury. Co se týče porodnosti a úmrtnosti, tyto ukazatele vykazovaly neočekávané trendy. Výrazně se snížila úroveň porodnosti v prvním roce existence České republiky, tento pokles pokračoval až do roku 1999. Nejvíce se přeměna struktury projevila právě u porodnosti, kde sice došlo k poklesu, ale zároveň k rychlému nárůstu počtu dětí, které se narodily mimo manželství, a také k posunu mateřství do vyššího věku. Zmíněné změny způsobily nízké hodnoty v roce 1999. U ukazatele úmrtnosti došlo ke dvěma nejdůležitějším proměnám: (1) snižování intenzity úmrtnosti ve středním a starším věku a (2) nemoci oběhového systému. Tyto proměny měly největší vliv na prodloužení lidského věku v České republice během posledních dvaceti let. V 80. letech 20. století se setkáme se zanedbatelným poklesem úmrtnosti obyvatelstva, která byla v České republice relativně vysoká. Během 90. let tento vývoj nabral na intenzitě a trvá dodnes. Jako možné příčiny, které tento vývoj podporují, můžeme uvést například zlepšení lékařské péče nebo bohatou nabídku na trhu potravin, a další. V průběhu 90. let 20. století došlo také k tomu, že střední délka života mužů žijících v České republice, rostla nejrychleji v evropských zemích. Zvyšování těchto hodnot v kategorii mužů bylo mnohem zřetelnější než v kategorii žen, čímž došlo ke snížení rozdílu v úrovni úmrtnosti mezi oběma pohlavími, který býval nestandardně vysoký. (Bartoňová et al., 2010)

Věková struktura České republiky je relativně příznivá, což způsobil demografický vývoj, který probíhal do počátku 90. let. Věková struktura měla vyšší počet osob ve věku 0 - 19 let a nižší ve věku 65+. Tento trend však nebude trvat dlouho. Za předpokladu, že by se porodnost ani úmrtnost do budoucna nezměnila, by byl ve věkové struktuře populace v České republice nízký počet dětské složky a pracovní síly a naopak vyšší počet seniorů. Podle nízké porodnosti a budoucího vývoje populace se Česká republika zařadí mezi nejstarší evropské populace. (Bartoňová et al., 2010)

2.4.2 Vývoj nezaměstnanosti v České republice

Po roce 1990 došlo k hlubokému propadu ekonomického výkonu, který trval následující čtyři roky. Tento propad postihl především průmysl, stavebnictví, zemědělství, dopravu, včetně velké části odvětví služeb. I přesto však míra nezaměstnanosti nebyla dramaticky vysoká, v roce 1991 tvořila 4,1 % (pro představu se

jedná o cca 222 000 neumístěných uchazečů o zaměstnání) a k prosinci roku 1992 byl zaznamenán pokles na 2,6 % (cca 135 000 neumístěných uchazečů o zaměstnání). V dalších letech až do roku 1997 se míra nezaměstnanosti pohybovala pod úrovní 5 %. Pro vysvětlení takto nízké míry nezaměstnanosti až do roku 1997 existují dvě teorie, kdy nízká míra nezaměstnanosti byla způsobena: (1) absorpční schopností zejména v sektoru služeb, (2) soustavným odkládáním restrukturalizace české ekonomiky. (Červenka, 2003)

Tabulka 1: Obecná míra nezaměstnanosti v letech 1989 - 2000 (v %)

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Obecná míra nezaměstnanosti	0	0,7	4,1	2,6	4,3	4,3	4,0	3,9	4,8	6,5	8,7	8,8

Zdroj: data ČSÚ – údaje k 29. 3. 15, Červenka 2003, vlastní zpracování

Tabulka 2: Obecná míra nezaměstnanosti v letech 2001 - 2012 (v %)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Obecná míra nezaměstnanosti	8,1	7,3	7,8	8,3	7,9	7,1	5,3	4,4	6,7	7,3	6,7	7,0

Zdroj: data ČSÚ – údaje k 29. 3. 15, Červenka 2003, vlastní zpracování

Nárůst míry nezaměstnanosti po roce 1997 zapříčinila ekonomická recese, která probíhala v letech 1997 – 1999. Tato ekonomická recese byla způsobena především dlouhodobě pomíjenými problémy s vnější makroekonomickou nerovnováhou, ale také nepříznivým stavem ve finančním odvětví. Recesi dále vyvolala chybějící snaha o vylepšení struktury v nekonkurenceschopných podnicích nebo ekonomických sektorech. (Červenka, 2003)

Zvýšení míry nezaměstnanosti v roce 2009 způsobila ekonomická krize z roku 2008, která zasáhla nejen Českou republiku, ale také celou Evropskou unii. Ekonomická krize zapříčinila ve všech členských zemích Evropské unie – mimo Polska – hospodářský propad. Tato krize vznikla z krize finanční, kterou vyvolala hypoteční krize ve Spojených státech Amerických. Na ekonomickou krizi dále navázala krize týkající se veřejných financí, která byla nejvíce viditelná v Řecku. (Encyklopedie Evropa 2045, 2015)

Tabulka č. 3 je zaměřena na vývoj nezaměstnanosti obyvatel starších 50ti let, na které bych chtěla poukázat na rostoucí nezaměstnanost těchto rizikových osob.

Tabulka 3: Obecná míra nezaměstnanosti ČR v období 2003 - 2013 (v %)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ekonomicky aktivní obyvatelstvo celkem 15 – 64 let	7,8	8,4	8,0	7,2	5,4	4,4	6,8	7,4	6,8	7,0	7,0
z toho 50 – 54 let	6,9	7,4	7,6	6,6	5,3	3,9	5,6	6,6	6,2	6,1	5,8
z toho 55 – 59 let	4,9	6,0	5,8	6	5,4	4,4	5,2	7,4	6,6	6,6	6,4
z toho 60 – 64 let	2,8	3,0	3,0	3,0	2,5	2,3	4,0	4,0	3,5	3,8	4,3

Zdroj: data ČSÚ – údaje k 29. 3. 15, vlastní zpracování

Jak můžeme v tabulce č. 3 vidět, roste počet nezaměstnaných obyvatel ve věkových kategoriích 55 – 59 let a 60 – 64 let. Tento nárůst je dán tím, že dochází k demografickému stárnutí obyvatelstva, a tím je v těchto věkových kategoriích více osob, což způsobuje daný nárůst nezaměstnaných ve zmíněných věkových kategoriích.

U věkové skupiny 50 – 54 let můžeme po roce 2005 až do roku 2008 sledovat pokles nezaměstnanosti, těchto osob. Tento pokles je způsoben díky tomu, že Evropská unie vytváří cílené programy právě pro tuto skupinu ohrožených osob na trhu práce, na podporu jejich zaměstnanosti a podporu začlenění osob do pracovního procesu. V případě, že zaměstnavatel zaměstná osobu starší 50ti let, tedy osobu, která je na trhu práce ohrožená sociálním vyloučením, jsou zaměstnavateli poskytovány dotace na podporu takového pracovního místa.

Jak je vidět v tabulce č. 3 nejpříznivější nezaměstnanost nejen všech ekonomicky aktivních obyvatel, ale také v jednotlivých věkových skupinách osob byla zaznamenána v roce 2008. Nárůst v následujících letech způsobila především ekonomická krize, která propukla právě v roce 2008, a v následujících letech se začaly projevovat její důsledky. Jedním z těchto důsledků je právě zvýšení nezaměstnanosti nejen těchto věkem ohrožených osob.

Ve vybraných věkových kategoriích ohrožených osob na trhu práce je po ekonomické krizi v letech 2011 a 2012 možné pozorovat pozvolné snižování nezaměstnanosti. Výjimkou je nárůst nezaměstnanosti v roce 2013, který pozorujeme u

věkové skupiny 60 – 64 let. Tento nárůst je způsoben tím, že dané osoby jsou těsně před odchodem do důchodu, velmi často už mají splněné podmínky pro přiznání starobního důchodu, ale ještě nedosáhly potřebného věku a nechtějí jít do důchodu před dosažením důchodového věku. Podle neoficiální konzultace tyto osoby jsou tedy evidovány jako nezaměstnaní a pouze čekají na přiznání starobního důchodu.

Z tabulky č. 3 vyplývá, že s rostoucím věkem, konkrétně u osob 50+ nejen, že roste jejich nezaměstnanost, ale často jsou zaměstnavateli právě z důvodu věku na trhu práce diskriminováni. Otázkou zůstává, zda je tato diskriminace ze strany zaměstnavatelů oprávněná. Zaměstnávání osob ve věku 50+ s sebou přináší jisté nevýhody, ale je však důležité poukázat také na jejich silné stránky. Mezi slabé stránky můžeme zařadit například: (a) ztráta sebevědomí a sebedůvěry, (b) zhoršující se smyslové vnímání, (c) snížená rychlost, (d) zdravotní omezení, (e) menší kreativita, (f) horší přizpůsobivost, (g) nízká počítačová gramotnost, a další. Mezi silné stránky, pak můžeme zařadit například: (a) zkušenost, praxe, odbornost, (b) spolehlivost, odpovědnost, důkladnost, (c) větší zájem o práci, (d) znalosti a orientace v oboru, (e) loajalita a ochota vyhovět zaměstnavateli, (f) odrostlé děti, (g) konec honby za kariérou, (h) zdravý přístup k lidem, a další. (Krejčí, 2011)

3. Cíl a metodika práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zanalyzovat situaci v Jihočeském kraji z pohledu demografického vývoje a vývoje na trhu práce, a to podle jednotlivých okresů. Pro tuto analýzu byla využita data z Českého statistického úřadu. V případě predikce vývoje počtu obyvatel v Jihočeském kraji od roku 2016 do roku 2050 byla data z Českého statistického úřadu nasčítána a následně zprůměrována do pětiletých období.

V rámci této analýzy je také provedeno dotazníkové šetření. Dotazníky byly vytvořeny ve dvou formách, a to ve wordovém souboru a v elektronické podobě – pomocí serveru VyplnTo.cz. Dotazník ve wordovém souboru byl rozšířen pomocí emailu členům rodiny a známým. Dotazník byl odeslán 37 lidem, z toho se vrátilo 24 vyplněných dotazníků. Pomocí sociální sítě Facebook byl šířen odkaz na server VyplnTo.cz, kde bylo možné vyplnit elektronický dotazník online. Pomocí facebookových zpráv byl odkaz na elektronický dotazník poslán zhruba 145 lidem, z toho se zpět vrátilo 87 vyplněných dotazníků. Zbýlých 11 respondentů pocházelo ze serveru VyplnTo.cz, kde byl dotazník volně k dispozici. Celkem bylo tedy vyplněno a následně vyhodnoceno 122 dotazníků. Dotazník obsahoval celkem 10 otázek. Prvních 7 otázek, bylo zaměřeno na cíl dotazníkového šetření - zjistit jak se obyvatelé Jihočeského kraje staví k řešení dlouhodobé nezaměstnanosti, odchodu do důchodu a na jeho zajištění. Zbýlé tři otázky byly identifikační, zaměřené na pohlaví, věk a na okres trvalého bydliště jednotlivých respondentů.

V bakalářské práci byl využit následující metodický postup:

- studium odborné literatury,
- sběr a analýza dat,
- provedení terénního průzkumu,
- zhodnocení získaných dat,
- závěr a interpretace výsledků.

4. Analýza situace v Jihočeském kraji

Analýza situace v Jihočeském kraji je sledována především z pohledu jeho okresů. Jednotlivé okresy jsou charakterizovány zejména z hlediska vývoje počtu obyvatel, který zachycuje jednotlivé věkové struktury, a to jak u mužů, tak i u žen. Analýza je následně zaměřena na pohyb obyvatel v okresech, kdy je sledován přirozený přírůstek obyvatel a přírůstek stěhování, přičemž oba tyto jevy mají vliv na celkový vývoj počtu obyvatel. Následně je vytvořena predikce pro vývoj obyvatelstva Jihočeského kraje, a to v období 2016 – 2020. Dále je poukázáno na míru nezaměstnanosti Jihočeského kraje podle jednotlivých okresů v návaznosti na vývoj obyvatel v okresech.

4.1 Charakteristika Jihočeského kraje

Rozloha Jihočeského kraje činí 10 057,3 km², jde o 12,8 % rozlohy České republiky, kraj se tak řadí mezi druhý největší kraj. Počet žijících obyvatel na území Jihočeského kraje koncem roku tvořilo 636 400 obyvatel. Jihočeský kraj na velikost své rozlohy má nízký počet obyvatel, z čehož vyplývá, že kraj se vyznačuje nízkou hustotou obyvatel – 63,6 obyvatele na 1 km². Touto hustotou zalidnění se kraj řadí na nejnižší příčku v České republice. Jihočeský kraj je zaměřen spíše na zemědělství, kdy významnou část tvoří rybníkářství a lesnictví. Teprve během minulého století došlo v kraji k rozšíření průmyslu, který je zaměřen na zpracovatelské odvětví. Díky sousedství kraje s jinými státy – Německo, Rakousko – má možnost přeshraniční spolupráce, a to ve službách, cestovním ruchu a ve výrobní oblasti. Kraj je vymezen územím jednotlivých okresů, kterými jsou: (1) České Budějovice, (2) Český Krumlov, (3) Jindřichův Hradec, (4) Písek, (5) Prachatice, (6) Strakonice, (7) Tábor. (Český statistický úřad, 2014; Jihočeský kraj, 2014)

Schéma 3: Rozložení okresů Jihočeského kraje



Zdroj: Český statistický úřad, 2014

4.2 Charakteristiky jednotlivých okresů

V této kapitole jsou charakterizovány jednotlivé okresy Jihočeského kraje zejména z hlediska vývoje věkové struktury obyvatel v letech 2006 – 2013.

4.2.1 Okres České Budějovice

Okres České Budějovice sousedí se všemi ostatními okresy Jihočeského kraje a na jihu s Rakouskem. Je to druhý největší okres Jihočeského kraje s rozlohou 1 638 km² a čtvrtý v rámci České republiky. Okres se vyznačuje velkým množstvím vodních ploch, je zde zhruba 300 rybníků – nejznámějším je Bezdrev. Z více než 50 % je plocha tvořena zemědělskou půdou. Okres není zrovna bohatý na surovinové zdroje. Za zmínku však stojí naleziště grafitu – Týn nad Vltavou, rašelina a suroviny pro stavební činnost – žula, jíl, písek. Okres se může pyšnit vysokou hustotou železničních a silničních sítí. (Český statistický úřad, 2014)

První zmínky o osídlení okresu pocházejí z doby bronzové. Tento okres se vyznačuje trvalým růstem počtu obyvatel - trvalý nebo dlouhodobý pobyt zde má 189 000 obyvatel, tímto se okres řadí na první místo v počtu obyvatel kraje a na deváté místo mezi okresy České republiky. Z hlediska nezaměstnanosti se Českobudějovický okres vyznačuje nejnižší mírou nezaměstnanosti. (Český statistický úřad, 2014)

Tabulka 4: Vývoj věkové struktury obyvatel v okrese České Budějovice v letech 2006 - 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0 - 14 let	26 044	26 129	26 295	26 626	27 185	27 933	28 492	29 004
z toho muži	13 453	13 436	13 497	13 623	13 924	14 327	14 633	14 906
z toho ženy	12 591	12 693	12 798	13 003	13 261	13 606	13 859	14 098
15 - 64 let	130 713	132 051	132 407	132 355	132 144	129 616	128 842	127 984
z toho muži	65 676	66 388	66 529	66 477	66 383	64 953	64 564	64 126
z toho ženy	65 037	65 663	65 878	65 878	65 761	64 663	64 278	63 858
65+ let	25 298	26 076	26 882	27 700	28 470	29 755	30 930	31 977
z toho muži	10 218	10 638	10 977	11 380	11 709	12 332	12 877	13 386
z toho ženy	15 080	15 438	15 905	16 320	16 761	17 422	18 053	18 591

Zdroj: data ČSÚ – údaje k 31. 3. 15, vlastní zpracování

Ve věkové kategorii 0 – 14 let můžeme pozorovat pozvolný nárůst, a to jak u mužů, tak u žen. V této věkové kategorii je u žen viditelný vyšší nárůst od roku 2006 do roku 2013 než u mužů.

Z dané tabulky je jasně vidět, že počet ekonomicky aktivních obyvatel se snižuje na úkor narůstajícího počtu obyvatel ve věkové kategorii 65+. Tento nárůst je způsoben především stárnutím obyvatel, kdy se osoby z věkové kategorie 15 – 64 let dostávají právě do věkové kategorie 65+ a nízkým počtem v předproduktivní složce. Pokud se na věkovou kategorii 15 – 64 let podíváme z pohledů mužů a žen, pak vidíme, že od roku 2006 u mužů v tomto věku dochází k pozvolnému poklesu, naopak u žen až do roku 2008 dochází k nárůstu, i když je téměř zanedbatelný. K poklesu u žen v dané věkové kategorii dochází až po roce 2008, kdy v konečném důsledku v roce 2013 došlo oproti roku 2006 k poklesu počtu žen o přibližně 1200 žen.

U obyvatel ve věku 65+ je zřejmé, že jejich počet neustále roste. V roce 2013 činil počet obyvatel v tomto věku o téměř 6 700 obyvatel více než v roce 2006. Nárůst obyvatel ve věku 65+ je viditelný jak u mužů, tak u žen a je přibližně stejný. To, že je počet žen v tomto věku vyšší, je zapříčineno tím, že ženy se obecně dožívají vyššího věku. Z uvedených dat je zřejmé, že populace Českobudějovického okresu pozvolna stárne.

4.2.2 Okres Český Krumlov

Okres Český Krumlov se nachází nejen na jihu Jihočeského kraje, ale zároveň také na jihu České republiky, čímž se stává typicky příhraničním regionem. Okres

sousedí s Rakouskem, Českobudějovickým a Prachatickým okresem. Jeho rozloha 1 615 km², a tím se stává třetím největším okresem v Jihočeském kraji a zároveň tak šestým v České republice. Vyznačuje se pestrým územím z hlediska přírodních podmínek – územní členitosti, geologické stavby, klimatu, bohatství fauny a flóry. V Českokrumlovském okrese najdeme chráněnou krajinnou oblast Blanský les a Přírodní park Novohradské hory. (Český statistický úřad, 2014)

Počet obyvatel v Českokrumlovském okrese tvoří necelých 62 000 obyvatel, jde tedy o okres s nejmenší hustotou (37 obyvatel na km²) v Jihočeském kraji a zároveň i jednou z nejmenších hustot v České republice. V okrese se nachází pouze 10 % ekonomicky aktivních obyvatel z celého kraje. Tento okres se řadí v Jihočeském kraji mezi okresy s nejvyšší dlouhodobou nezaměstnaností. (Český statistický úřad, 2014)

Tabulka 5: Vývoj věkové struktury obyvatel v okrese Český Krumlov v letech 2006 - 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0 - 14 let	9 709	9 649	9 629	9 701	9 814	9 826	9 820	9 880
z toho muži	5 002	4 963	4 949	4 950	4 979	5 005	5 010	5 074
z toho ženy	4 707	4 686	4 680	4 751	4 835	4 821	4 810	4 806
15 - 64 let	44 251	44 377	44 429	44 263	44 007	43 226	42 624	42 056
z toho muži	22 584	22 734	22 801	22 781	22 639	22 132	21 836	21 568
z toho ženy	21 667	21 643	21 628	21 482	21 368	21 094	20 788	20 488
65+ let	7 041	7 235	7 458	7 671	7 885	8 281	8 787	9 237
z toho muži	2 899	3 011	3 107	3 197	3 341	3 585	3 822	4 034
z toho ženy	4 142	4 224	4 351	4 474	4 544	4 696	4 965	5 203

Zdroj: data ČSÚ – údaje k 31. 3. 15, vlastní zpracování

V Českokrumlovském okrese není nijak markantní nárůst obyvatel ve věku 0 – 14 let a to ani u mužů, ani u žen. Hodnoty se v této věkové kategorii pohybují přibližně ve stejné úrovni. U produktivní složky obyvatel, tedy ti ve věku 15 – 64 let, dochází k postupnému poklesu, který je patrný i pokud se na věkovou kategorii zaměříme z hlediska mužů a žen. Pokud se podíváme na muže v tomto věku, je třeba říci, že do roku 2010 se počty mužů pohybují kolem 22 500 mužů, přičemž k výraznému poklesu dochází až v roce 2011, a to o cca 1000 mužů oproti roku 2006. U žen je zřejmý stejný vývoj, kdy se do roku 2010 počty žen pohybovaly kolem 21 500 žen a pomalu se snižují, viditelnější pokles je patrný od roku 2011, který činí přibližně stejný pokles jako u mužů.

Pokles, který je zaznamenán u obyvatel ve věku 15 – 64 let, se promítl jako nárůst u počtu osob ve věku 65+. Tento nárůst pozorujeme i v případě, že se zaměříme na muže a ženy v této věkové skupině, přičemž větší podíl osob starších 65 let opět tvoří ženy, stejně jako v Českobudějovickém okrese.

4.2.3 Okres Jindřichův Hradec

Jindřichův Hradec je se svou rozlohou 1 944 km² největším okresem jak v Jihočeském kraji, tak v celé České republice. Okres sousedí s okresy České Budějovice, Tábor, Pelhřimov, Jihlava, Třebíč a Znojmo a dále s Rakouskem. Zásadní část okresu je tvořena žulou a granodiority. Nejvýznamnější řekou okresu je řeka Lužnice, kolem které se těží ložiska šterkopísku. Hlavním surovinovým zdrojem jsou lesy, které pokrývají 39 % celkové plochy okresu. Pro okres jsou typické chovné rybníky a nachází se zde největší rybník České republiky – Rožmberk. Jindřichohradeckým okresem prochází důležité železniční tratě a je zde unikátní technická památka – úzkokolejná trať Jindřichův Hradec – Obrataň a Jindřichův Hradec – Nová Bystřice. (Český statistický úřad, 2014)

S 92 000 obyvateli se okres řadí na třetí místo v Jihočeském kraji a s hustotou 48 obyvatel na km² patří mezi nejméně osídlené okresy v České republice. Z dlouhodobého hlediska celkový počet obyvatel od roku 1998 až do roku 2007 klesal. Od roku 2008 až 2010 byl zaznamenán růst celkového obyvatelstva, avšak od roku 2010 opět zaznamenává jejich pokles. „Příčinou déletrvajícího poklesu v minulosti byl především vyšší počet zemřelých než narozených.“ (Český statistický úřad, 2014) V okrese se nachází 14% ekonomicky aktivních obyvatel v celém kraji. Největší podíl zaměstnaných je zastoupeno v zemědělství, průmyslu a stavebnictví, nižší podíl zaměstnaných je evidován ve službách. (Český statistický úřad, 2014)

Tabulka 6: Vývoj věkové struktury obyvatel v okrese Jindřichův Hradec v letech 2006 - 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0 - 14 let	13 841	13 716	13 512	13 375	13 431	13 501	13 550	13 523
z toho muži	7 103	7 026	6 117	6 867	6 863	6 911	6 932	6 914
z toho ženy	6 738	6 690	6 595	6 508	6 568	6 590	6 618	6 609
15 - 64 let	65 574	65 583	65 990	65 786	65 338	63 781	62 777	61 991
z toho muži	33 230	33 262	33 658	33 559	33 281	32 343	31 843	31 496
z toho ženy	32 344	32 321	32 332	32 227	32 057	31 438	30 934	30 495
65+ let	13 222	13 394	13 796	14 104	14 411	15 145	15 895	16 488
z toho muži	5 215	5 321	5 530	5 708	5 875	6 242	6 635	6 929
z toho ženy	8 007	8 073	8 266	8 396	8 536	8 903	9 260	9 559

Zdroj: data ČSÚ – údaje k 31. 3. 15, vlastní zpracování

U obyvatel Jindřichohradeckého okresu ve věku 0 - 14 let pozorujeme při porovnání roku 2013 s rokem 2006 nepatrný pokles. U obou pohlaví se dané hodnoty pohybují na stejné úrovni bez větších výkyvů.

Stejně jako u předchozích dvou okresů sledujeme pokles ekonomicky aktivních obyvatel, který nemá nikterak dramatický průběh. Od roku 2006 do roku 2013 došlo k poklesu o přibližně 3 500 obyvatel v dané věkové kategorii. K poklesu ve věkové kategorii 15 - 64 let dochází jak u mužů, tak u žen.

V Jindřichohradeckém okrese sledujeme pozvolný nárůst obyvatel ve věku 65+. Nárůst počtu obyvatel ve věku 65+ je téměř analogický s poklesem u ekonomicky aktivních obyvatel. Nárůst žen ve věku 65+ byl v porovnání s muži přibližně o 200 žen nižší než u mužů. I v Jindřichohradeckém okrese můžeme o populaci říci, že dochází k jejímu stárnutí.

4.2.4 Okres Písek

Písecký okres je se svou rozlohou 1 127 km² druhým nejmenším okresem Jihočeského kraje. Sousedí s okresem Tábor, Strakonice, České Budějovice a ze Středočeského kraje pak s okresem Benešov a Příbram. Co se týče nerostného bohatství, pak není nic, čím by okres vynikal. V okrese se z nerostného bohatství nachází především horniny žulového charakteru, na území se nachází ložiska šterkopísku, lomového kamene, živce, kaolínu, cihlářských jílu a ložiska lignitu – ty jsou ovšem technicky nevyužita. Největší část okresu je pokryta zemědělskou půdou – tu tvoří 56 %,

dále je okres z 33 % pokryt lesní půdou a zastavěné a ostatní plochy tvoří pouze 7 % z rozlohy okresu. Velký význam pro Písecký okres mají vodní plochy, které se v okrese rozkládají na 46 km², což jsou asi 4 % z celkové plochy okresu. Za nejvýznamnější můžeme považovat Orlickou nádrž, která je využívána k rekreaci, rybolovu a provozování vodních sportů. Na území okresu také nalezneme přes 300 rybníků – nejznámějším je Tálínský. (Český statistický úřad, 2014)

V Píseckém okrese žije přes 70 000 obyvatel. Okres se vyznačuje průměrnou hustotou zalidnění v kraji, která činí 63 obyvatel na km². Vývoj obyvatelstva v Píseckém okrese z dlouhodobého hlediska spíše stagnuje s mírnými výkyvy – jak úbytky, tak přírůstky. Tento vývoj je způsoben především nepříznivým poměrem mezi počty zemřelých a narozených. Počet ekonomicky aktivních obyvatel tvoří přes 33 000 osob, což je 11 % z celkově ekonomicky aktivních obyvatel v kraji. Nejvyšší zaměstnanost je v průmyslu – 26 %, v zemědělství se pak nachází 6 % zaměstnaných, ve službách je pak zaměstnáno více jak 60 % obyvatel okresu. (Český statistický úřad, 2014)

Tabulka 7: Vývoj věkové struktury obyvatel v okrese Písek v letech 2006 - 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0 - 14 let	9 924	9 758	9 794	9 847	9 912	10 046	10 119	10 163
z toho muži	5 092	4 973	5 009	5 079	5 116	5 137	5 175	5 201
z toho ženy	4 832	4 785	4 785	4 768	4 796	4 909	4 944	4 962
15 - 64 let	49 333	49 154	49 114	48 816	48 546	47 756	47 293	46 808
z toho muži	24 981	24 909	24 901	24 772	24 659	24 263	24 037	23 774
z toho ženy	24 352	24 245	24 213	24 044	23 905	23 493	23 256	23 034
65+ let	11 241	11 398	11 642	11 927	12 197	12 658	13 112	13 533
z toho muži	4 440	4 547	4 693	4 815	4 947	5 235	5 436	5 706
z toho ženy	6 801	6 851	6 949	7 112	7 250	7 423	7 676	7 827

Zdroj: data ČSÚ – údaje k 31. 3. 15, vlastní zpracování

U věkové skupiny 0 – 14 let je patrný nárůst, který však není nikterak výrazný a to ani u mužů, ani u žen. Počet obyvatel v této věkové skupině narostl mírně přes 200 obyvatel. Ve věkové kategorii 15 – 64 je zjevný pokles od roku 2006 do roku 2013. V absolutních hodnotách došlo v této kategorii k poklesu o přibližně 2 500 obyvatel. Postupný pokles je patrný i v případě mužů a žen a nedošlo k tomu, že by se hodnoty u jednoho z pohlaví zvýšily na úkor pohlaví druhého.

U obyvatel věkové skupiny 65+ je od roku 2006 do roku 2010 nárůst pozvolný a od roku 2011 dochází k razantnějšímu nárůstu. Počty mužů a žen ve věku 65+ se zvyšují rovnoměrně i přes to, že žen je více než mužů. I o Píseckém okrese můžeme tedy říci, že jeho obyvatelstvo stárne.

4.2.5 Okres Prachatice

Okres Prachatice se nachází v jihozápadní části kraje. Okres sousedí s okresem Strakonice, České Budějovice, Český Krumlov a s okresem Klatovy. Okres sousedí s Německem, kdy přirozenou hranici tvoří hřebeny Šumavy, krátkou hranici má i s Rakouskem. Prachatický okres je v Jihočeském kraji čtvrtým největším okresem, a to s rozlohou 1 375 km². Velká část okresu představuje podhorskou vrchovinu, která v pohraniční oblasti přechází v horské pásmo Šumavy. Nejvýznamnější řekou okresu i kraje je Vltava, která se vlévá do Lipenské vodní nádrže. Další významnou vodní plochou je Husinecká přehrada a Plešné ledovcové jezero. Z hlediska surovinového bohatství není okres nějak bohatý, na území nenaleznete skoro žádné zdroje energetických surovin. Významnou část okresu však tvoří lesy, které pokrývají 52 % plochy okresu. Co se týče ostatních zdrojů, můžeme na území okresu nalézt ložiska rašeliny. (Český statistický úřad, 2014)

V Prachatickém okrese žije téměř 51 000 obyvatel, což je tedy nejméně v celém Jihočeském kraji. Hustota obyvatel v okrese dosahuje pouze 37 obyvatel na km². „Hustota osídlení je nízká zejména v pohraniční části okresu, kde po odsunu německého obyvatelstva nedošlo k plnému dosídlení této oblasti a řada menších sídelních jednotek úplně zanikla.“ (Český statistický úřad, 2014) Z dlouhodobého hlediska se počet obyvatel v kraji příliš nemění, pouze v posledních letech dochází k jeho snížení. Ekonomicky aktivních osob bylo v okrese 24 000, což je cca 8 % z celkového počtu ekonomicky aktivních obyvatel kraje. Nejvíce obyvatel je zaměstnáno v průmyslu – počet zaměstnaných tvoří přibližně 28 %, v sektoru služeb se pak nachází téměř 57 % zaměstnaných, vyšší podíl osob je zaměstnaných také v zemědělství. (Český statistický úřad, 2014)

Tabulka 8: Vývoj věkové struktury obyvatel v okrese Prachatice v letech 2006 - 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0 - 14 let	7 946	7 793	7 759	7 733	7 763	7 798	7 871	7 870
z toho muži	4 104	4 037	4 005	3 985	3 950	3 958	4 030	4 059
z toho ženy	3 842	3 756	3 754	3 748	3 813	3 840	3 841	3 811
15 - 64 let	36 806	36 903	36 837	36 678	36 413	35 715	35 209	34 806
z toho muži	18 786	18 824	18 788	18 714	18 613	18 309	18 082	17 885
z toho ženy	18 020	18 079	18 049	17 964	17 800	17 406	17 127	16 921
65+ let	6 657	6 774	6 952	7 140	7 295	7 568	7 950	8 262
z toho muž	2 698	2 762	2 871	2 972	3 045	3 170	3 345	3 510
z toho ženy	3 959	4 012	4 081	4 168	4 250	4 398	4 605	4 752

Zdroj: data ČSÚ – údaje k 31. 3. 15, vlastní zpracování

V tabulce č. 8 můžeme opět vidět, že se snižuje počet obyvatel ve věku 0 – 14 let. Tento pokles je však v roce 2013 v porovnání s rokem 2006 nepatrný. Tento vývoj můžeme pozorovat u mužů a žen. K poklesu obyvatel Prachatického okresu došlo také u obyvatel ve věku 15 – 64 let, v tomto případě je však pokles zřetelnější. V případě mužů je tento pokles o necelých 200 mužů nižší než u žen.

V Prachatickém okrese je opět viditelný nárůst obyvatel ve věku 65+. Tento nárůst, není provázen výraznými výkyvy, přesto však došlo k nárůstu v této věkové kategorii o 1 600 obyvatel. Nárůst mužů i žen je v této kategorii téměř stejný.

4.2.6 Okres Strakonice

Okres Strakonice je nejmenším okresem s rozlohou 1 032 km², který leží v západní části Jihočeského kraje. Sousedí s okresy České Budějovice, Prachatice, Písek, Příbram, Plzeň a Klatovy. 64 % jeho rozlohy zaujímá zemědělská půda, 23 % plochy je pokryto lesy a 4 % pak pokrývají vodní plochy. Pro území okresu jsou charakteristické vyvěřelé horniny (př.: žula) a přeměněné horniny neboli krystalické břidlice (př.: ruly). (Český statistický úřad, 2014)

Počet obyvatel v daném okrese tvoří přes 70 000 obyvatel, tím se dostává na čtvrté místo v kraji. Svou hustotou obyvatelstva, která činí 68 obyvatel na km², se dostává na třetí místo. Z dlouhodobého hlediska je vývoj počtu obyvatel charakterizován dvěma trendy: (1) od roku 1990 do roku 2004 došlo ke snížení počtu obyvatelstva, (2) od roku 2005 dochází k pozvolnému nárůstu, který však trvá pouze do roku 2008, poté počet obyvatel opět klesá. V prvním případě tento pozvolný pokles byl

způsoben převýšením počtu zemřelých nad počtem narozených a také vlivem negativního migračního salda. Druhý případ byl ovlivněn především vnitřní migrací, kdy počty přistěhovalých převyšovaly nad počty vystěhovalých, tento úkaz byl podpořen v letech 2007 a 2008, kdy došlo k převýšení počtu narozených nad počtem zemřelých. Od roku 2009 došlo k poklesu, protože hodnoty dosahovaly záporných čísel. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo tvoří 11 % (téměř 34 000 obyvatel) z celkového počtu ekonomicky aktivních obyvatel kraje. Silně zastoupeno je odvětví průmyslu – 32 %, ve službách je pak zastoupeno 56 % zaměstnaných. (Český statistický úřad, 2014)

Tabulka 9: Vývoj věkové struktury obyvatel v okrese Strakonice v letech 2006 - 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0 - 14 let	9 937	10 018	9 966	9 954	10 089	10 148	10 124	10 342
z toho muži	5 064	5 091	5 111	5 064	5 136	5 198	5 254	5 312
z toho ženy	4 873	4 927	4 885	4 890	4 953	4 950	4 960	5 021
15 - 64 let	49 636	49 986	50 082	49 723	49 250	48 775	48 177	47 538
z toho muži	25 251	25 471	25 581	25 455	25 095	24 919	24 604	24 302
z toho ženy	24 385	24 515	24 501	24 268	24 155	23 856	23 573	23 236
65+ let	10 459	10 683	11 006	11 229	11 468	11 842	12 266	12 634
z toho muži	4 175	4 292	4 447	4 538	4 673	4 865	5 126	5 296
z toho ženy	6 284	6 391	6 559	6 691	6 795	6 977	7 140	7 338

Zdroj: data ČSÚ – údaje k 31. 3. 15, vlastní zpracování

Z tabulky č. 9 je patrné, že ve věkové kategorii 0 – 14 let dochází k mírnému nárůstu, který činí přibližně 400 obyvatel. Tento nárůst je o něco vyšší, než byl například v Píseckém okrese, kde se hodnoty pohybovaly mírně kolem 200 obyvatel. U mužů i žen v této věkové kategorii dochází od roku 2006 od roku 2013 k nárůstu, který byl doprovázen nepatrnými výkyvy.

Ve Strakonickém okrese dochází k pozvolnému úbytku ekonomicky aktivních obyvatel. Do roku 2008 je viditelný nepatrný nárůst obyvatel ve věku 15 -64 let, od tohoto roku pak dochází k jeho poklesu. Úbytek obyvatel od roku 2008 činil kolem 2 500 obyvatel. Tento vývoj je zřejmý, i pokud se zaměříme na muže a ženy v tomto věku.

Obyvatel ve věku 65+ ve Strakonickém okrese pozvolna přibývá. Tento početní nárůst tvořil téměř 2 500 obyvatel. Vývoj je stejný i u mužů a žen, kde došlo u obou pohlaví k podobnému nárůstu.

4.2.7 Okres Tábor

V severní části kraje se nachází okres Tábor, který svou rozlohou 1 326 km² zaujímá páté místo v kraji. Sousedí s okresy České Budějovice, Písek, Jindřichův Hradec, Pelhřimov, Benešov a Příbram. Co se týče rozmanitosti geografické stavby, okres se vyznačuje především krystalickými břidlicemi, migmatity, granulity. V Táborském okrese se vyskytuje velké množství významných vodních ploch a toků, jakými jsou například: (a) vodní nádrž Jordán, (b) Horusický rybník, (c) Knížecí rybník, (d) rybník Rytíř, (e) řeka Lužnice a (f) její přítok Nežárka. (Český statistický úřad, 2014)

Podle počtu obyvatel, který činí přes 102 000, je okres druhým největším v kraji. Druhým v kraji je i co se hustoty osídlení týče – ta činí 77 obyvatel na km². Největší podíl (70 %) obyvatelstva v okrese se nachází ve městě Tábor. Pohyby obyvatelstva od roku 1990 do roku 2005 zaznamenaly postupný pokles. Tento pokles způsobil převyšující počet zemřelých nad počtem narozených. Od roku 2006 do roku 2011 docházelo v okrese k mírnému nárůstu počtu obyvatel, které způsobilo kladné saldo stěhování. V letech 2007 až 2010 pozitivní vývoj podpořil větší počet narozených než zemřelých. Od roku 2011 má vývoj opačné tendence, tedy počet zemřelých je vyšší než počet narozených a dochází tak k úbytku obyvatel. Počty ekonomicky aktivních osob tvoří 16 % z kraje. Struktura zaměstnaných v jednotlivých odvětvích téměř odpovídá struktuře kraje. Významné postavení v okrese má sektor průmyslu, kde je zaměstnáno přes 26 % obyvatel, v sektoru služeb je pak zaměstnáno přes 60 % zaměstnaných. (Český statistický úřad, 2014)

Tabulka 10: Vývoj věkové struktury obyvatel v okrese Tábor v letech 2006 - 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0 - 14 let	14 542	14 482	14 406	14 432	14 521	14 683	14 902	15 108
z toho muži	7 440	7 399	7 371	7 381	7 428	7 504	7 644	7 784
z toho ženy	7 102	7 083	7 035	7 051	7 093	7 179	7 258	7 324
15 - 64 let	71 896	71 945	71 860	71 660	71 274	70 190	69 210	68 380
z toho muži	36 412	36 492	36 472	36 359	36 179	35 515	34 999	34 565
z toho ženy	35 484	35 453	35 388	35 301	35 095	34 675	34 211	33 815
65+ let	15 936	16 160	16 512	16 923	17 275	17 895	18 571	19 123
z toho muži	6 333	6 470	6 653	6 867	7 045	7 381	7 729	8 000
z toho ženy	9 603	9 690	9 859	10 056	10 230	10 514	10 842	11 123

Zdroj: data ČSÚ – údaje k 31. 3. 15, vlastní zpracování

U obyvatel Táborského okresu ve věku 0 – 14 let došlo od roku 2006 k mírnému nárůstu jejich počtu. Nepatrně vyšší nárůst je zaznamenán u mužů než u žen v této věkové kategorii, přičemž vývoj u obou pohlaví byl do roku 2008 doprovázen nepatrným poklesem.

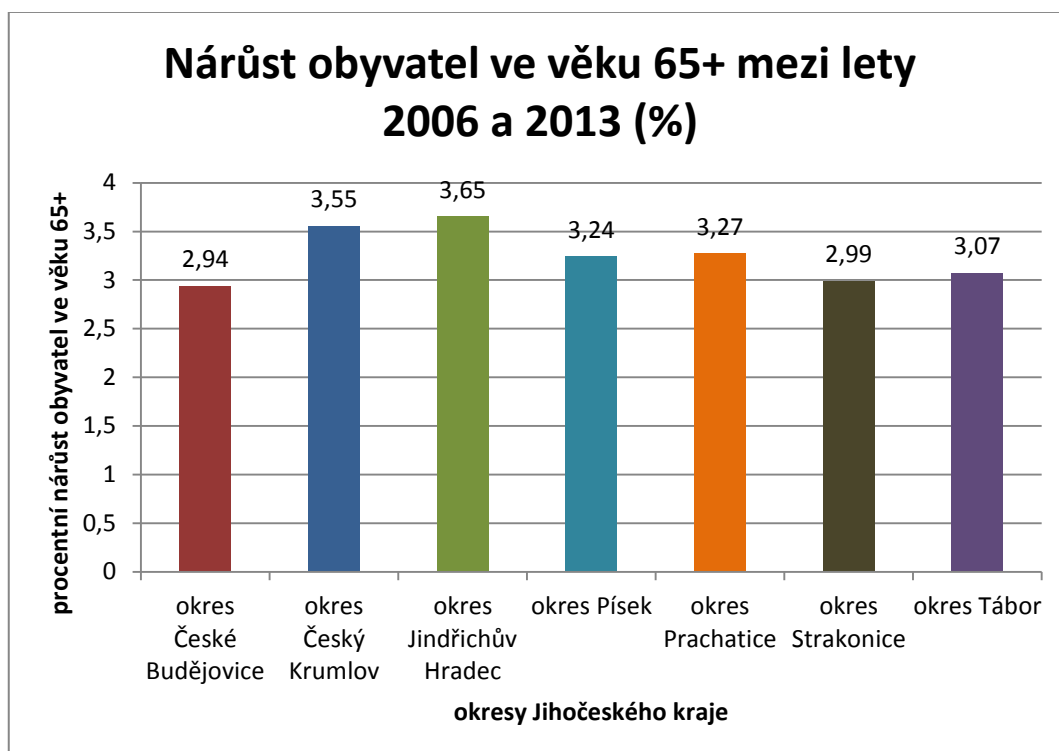
V Táborském okrese dochází ke snížení počtu obyvatel ve věku 15 – 64 let. V roce 2007 byl zaznamenán mírný nárůst obyvatel, od tohoto roku však dochází k jejich pomalému poklesu, který v konečném důsledku činil kolem 3 500 obyvatel. Pokud se budeme soustředit na muže a ženy, vývoj u obou pohlaví byl téměř stejný. Jediný rozdíl, který můžeme vidět v tabulce č. 10 je, že v roce 2007 u mužů došlo k jejich mírnému nárůstu, zatím co u žen došlo k nepatrnému poklesu. Naproti tomu v roce 2008 tomu bylo naopak.

Obyvatel Táborského okresu ve věku 65+ přibývá. Tento nárůst je pozvolný a není doprovázen žádnými výkyvy. Obyvatel ve věku 65+ od roku 2006 přibylo necelých 3 200. Zaměříme-li svou pozornost na muže a ženy této věkové kategorie je viditelný stejný vývoj, přičemž mužů přibylo o necelých 150 mužů více než žen.

4.3 Okresní mezi srovnání

Z tabulek č. 4 až 10 vyplývá, že v jednotlivých okresech dochází k úbytku ekonomicky aktivních obyvatel. Obyvatel ve věku 0 - 14 let ve většině okresů přibývá, výjimkou je okres Jindřichův Hradec a Prachatice, kde dochází k nepatrným poklesům obyvatel v těchto letech. Ani tak ovšem není nárůst v ostatních okresech nijak markantní. I to má vliv na klesající počet obyvatel ve věku 15 – 64 let.

Graf 1: Nárůst obyvatel ve věku 65+ mezi lety 2006 a 2013 (%)



Zdroj: data ČSÚ – údaje k 31. 3. 15, vlastní zpracování

V jednotlivých okresech je patrný nárůst obyvatel ve věku 65+. Z výše uvedeného grafu č. 1 vyplývá, že největší nárůst počtu obyvatel ve věku 65+ byl zaznamenán v Jindřichohradeckém okrese, který byl 3,65 %. Druhým okrese, který se vyznačuje vyšším nárůstem obyvatel v tomto věku, je okres Český Krumlov – 3,55 % a následuje okres Prachatice s 3,27 %. V porovnání s ostatními okresy JČK nejmenší nárůst byl zaznamenán v Českých Budějovicích, který činil 2,94 %.

Obecně lze tedy říci, že v Jihočeském kraji ubývá počet ekonomicky aktivních obyvatel a přibývá obyvatel ve věku 65+. Z následujících dat je tedy zřejmé, že obyvatelstvo Jihočeského kraje stárne, což je důsledkem toho, že je v posledních letech obyvatel ve věku 0 – 14 let je v jednotlivých krajích méně než obyvatel starších 65 let.

4.4 Pohyby obyvatelstva v Jihočeském kraji

V dané kapitole je zachycen pohyb obyvatel v Jihočeském kraji na základě rozdělení podle jednotlivých okresů. Pohyby obyvatelstva v jednotlivých okresech jsou sledovány v období od roku 2006 do roku 2013. Následně je zachycen budoucí vývoj počtu obyvatel a přirozeného přírůstu Jihočeského kraje v letech 2016 – 2050.

Tabulka 11: Pohyb obyvatelstva v okrese České Budějovice v letech 2006 - 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
počet obyvatel celkem	182 055	184 256	185 584	186 681	187 799	187 304	188 264	188 965
živě narození	1 886	2 060	2 123	2 090	2 193	1 972	2 119	1 962
zemřelý	1 746	1 657	1 756	1 833	1 804	1 794	1 883	1 823
přirozený přírůstek	140	403	367	257	389	178	236	139
přistěhovalý	2 974	3 230	2 830	2 455	2 430	2 260	2 419	2 414
vystěhovalý	1 782	1 700	1 869	1 615	1 701	1 549	1 695	1 852
přírůstek stěhováním	1 192	1 530	961	840	729	711	724	562
celkový přírůstek	1 332	1 933	1 328	1 097	1 118	889	960	701

Zdroj: data ČSÚ – údaje k 31. 3. 15, vlastní zpracování

Celkový počet obyvatel v Českobudějovickém okrese se pohybuje kolem 180 000 obyvatel. Od roku 2006 je vidět postupný nárůst v celkovém počtu obyvatel. Tento nárůst je způsoben především migrací obyvatel. V tabulce č. 11 můžeme vidět, že ve sledovaném období je přírůstek stěhováním vyšší než přírůstek přirozený. Největší přirozený přírůstek sledujeme v roce 2007, kdy byl nižší počet zemřelých. V tom samém roce pozorujeme, že byl i nejvyšší přírůstek způsobený stěhováním.

V Českobudějovickém okrese je viditelný snižující se počet živě narozených, což je spojeno s dnešním trendem, kdy si páry pořizují nižší počet dětí, než jak tomu bylo v minulosti. Počty zemřelých se pohybují přibližně ve stejné úrovni, ovšem snižující se počet živě narozených způsobuje postupné snižování přirozeného přírůstku. Z tabulky č. 11 také vyplývá postupně se snižující počet obyvatel způsobený stěhováním. Tento pokles není způsoben tím, že by se do okresu stěhovalo méně osob. Počet osob, které se do okresu stěhují, se pohybuje kolem 2 400 za rok, s menšími výkyvy. Postupně se snižující přírůstek stěhováním je tedy způsoben navyšujícím se počtem obyvatel, kteří se z daného okresu stěhují. Celkově tedy počet obyvatel v Českobudějovickém okrese od roku 2006 do roku 2013 roste, ale tento růst se postupně snižuje.

Tabulka 12: Pohyb obyvatelstva v okrese Český Krumlov v letech 2006 - 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
počet obyvatel celkem	61 001	61 261	61 516	61 635	61 706	61 333	61 231	61 173
živě narození	685	762	765	778	693	625	660	625
zemřelý	510	540	533	602	557	571	519	575
přirozený přírůstek	175	222	232	176	136	54	141	50
přistěhovalý	1 174	1 372	1 165	1 029	1 050	748	767	850
vystěhovalý	1 056	1 334	1 142	1 086	1 115	1 036	1 010	958
přírůstek stěhováním	118	38	23	-57	-65	-288	-243	-108
celkový přírůstek	293	260	255	119	71	-234	-102	-58

Zdroj: data ČSÚ – údaje k 31. 3. 15, vlastní zpracování

Tabulka č. 12 vypovídá o pohybu obyvatel v Českokrumlovském okrese. Celkový počet obyvatel se pohybuje kolem 61 000 obyvatel. Celkový počet obyvatel až do roku 2010 přibýval díky přirozenému přírůstku. Od roku 2011 pozorujeme v celkovém počtu obyvatel úbytek, který způsobil záporný přírůstek stěhováním, přičemž nejvyšší úbytek obyvatel okres zaznamenal v roce 2011. V tomto roce tvořil přirozený přírůstek pouze 54 obyvatel, zatím co přírůstek stěhováním se dostal do záporných čísel.

Počet živě narozených obyvatel se pohybuje během sledovaného období v přibližně stejných mezích, což pozorujeme i u počtu zemřelých. Celkový přirozený přírůstek je nižší v roce 2011 a 2013, což je způsobeno nižším počtem živě narozených obyvatel a vyšším počtem zemřelých v daných letech. V případě počtu přistěhovalých a vystěhovalých, pozorujeme ve sledovaném období, že počty přistěhovalých byly vyšší než počty vystěhovalých pouze v letech 2006 až 2008. Z tabulky č. 12 vyplývá, že ke snížení počtu přistěhovalých dochází již v roce 2007. Od roku 2009 se přírůstek stěhováním pohybuje pouze v záporných hodnotách. Tento odliv obyvatel z Českokrumlovského okresu může být způsoben především tím, že daný okres se vyznačuje nejvyšší dlouhodobou nezaměstnaností v porovnání s ostatními okresy Jihočeského kraje. Celkově lze říci, že počet obyvatel od roku 2011 klesá v důsledku záporného přírůstku stěhováním.

Tabulka 13: Pohyb obyvatelstva v okrese Jindřichův Hradec v letech 2006 - 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
počet obyvatel celkem	92 637	92 693	93 298	93 256	93 180	92 427	92 222	92 002
živě narození	902	999	998	978	957	876	921	836
zemřelý	892	939	908	986	972	947	945	967
přirozený přírůstek	10	60	90	-8	-15	-71	-24	-131
přistěhovalý	1 134	1 150	1 609	1 192	1 063	925	920	954
vystěhovalý	1 259	1 154	1 094	1 217	1 133	1 076	1 101	1 043
přírůstek stěhováním	-125	-4	515	-25	-70	-151	-181	-89
celkový přírůstek	-115	56	605	-33	-85	-222	-205	-220

Zdroj: data ČSÚ – údaje k 31. 3. 15, vlastní zpracování

V Jindřichohradeckém okrese se počet obyvatel pohybuje kolem 92 000 obyvatel. Tento počet obyvatel začal od roku 2009 klesat, což bylo způsobeno jak záporným přirozeným přírůstkem, tak záporným přírůstkem stěhováním. Ve sledovaném období byl největší přírůstek obyvatel zaznamenán v roce 2008, který činil 605 obyvatel za rok. Tento přírůstek byl způsoben přirozeným přírůstkem, kdy se v daném roce narodilo více dětí, než kolik obyvatel v daném roce v okrese zemřelo. Přesto však daný přírůstek byl způsoben především přírůstkem stěhováním, který v roce 2008 činil 515 obyvatel.

Počty živě narozených se pohybují kolem 900 obyvatel. Od roku 2009 dochází k postupnému zvyšování počtu zemřelých obyvatel v Jindřichohradeckém okrese a přirozený přírůstek se tak dostává do záporných čísel. Opět tedy pozorujeme trend, kdy se v rodinách rodí méně dětí, než jak tomu bylo v minulosti. Spolu se záporným přírůstkem obyvatel, který sledujeme po celé sledované období, kromě zmíněného roku 2008, dochází ke snižování celkového počtu obyvatel. Jindřichohradecký okres se po celé sledované období, s výjimkou již několikrát zmiňovaného roku 2008, vykazuje vyšší počty vystěhovalých obyvatel než těch, kteří se přistěhovali.

Obecně se dá tedy říci, že s výjimkou let 2007 a 2008, kdy počet obyvatel v Jindřichohradeckém okrese roste, dochází k jeho úbytku a to především díky vysokému počtu obyvatel, kteří se stěhují pryč z okresu a záporným přirozeným přírůstkem.

Tabulka 14: Pohyb obyvatelstva v okrese Písek v letech 2006 - 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
počet obyvatel celkem	70 498	70 310	70 550	70 590	70 673	70 460	70 524	70 504
živě narození	644	692	770	729	708	647	659	666
zemřelý	749	780	777	773	781	736	768	790
přirozený přírůstek	-105	-88	-7	-44	-73	-89	-109	-124
přistěhovalý	956	1 030	1 092	889	890	906	968	1 006
vystěhovalý	710	914	845	805	734	745	795	902
přírůstek stěhováním	246	116	247	84	156	161	173	104
celkový přírůstek	141	28	240	40	83	72	64	-20

Zdroj: data ČSÚ – údaje k 31. 3. 15, vlastní zpracování

V Píseckém okrese se celkový počet obyvatel pohybuje okolo 70 000. Celkový počet obyvatel se ve sledovaném období vyvíjel bez velkých výkyvů. Během sledovaného období počet obyvatel rostl pouze díky kladnému přírůstku způsobeného stěhováním. K úbytku obyvatel došlo pouze v roce 2013, který ovšem není nijak výrazný. Tento úbytek byl způsoben především záporným přírůstkem a nízkým přírůstkem způsobeným stěhováním.

V Píseckém okrese je v celém sledovaném období záporný přirozený přírůstek, počty živě narozených jsou tedy nižší než počty zemřelých obyvatel. Nejvyšší počet živě narozených sledujeme v roce 2008, kdy došlo i k nejvyššímu nárůstu celkového počtu obyvatel. Právě záporný přirozený přírůstek v daném okrese nám opět potvrzuje daný trend, rození menšího počtu dětí. Během sledovaného období je v daném okrese vykazován vyšší počet přistěhovalých než vystěhovalých, přičemž výjimkou je právě rok 2013. Na přírůstku celkového počtu obyvatel se tedy v daném okrese nepodílí přirozený přírůstek, ale právě přírůstek způsobený stěhováním, který vedl k tomu, že počty obyvatel v Píseckém okrese dlouhodobě neklesaly.

Tabulka 15: Pohyb obyvatelstva v okrese Prachatice v letech 2006 - 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
počet obyvatel celkem	51 409	51 470	51 548	51 551	51 471	51 081	51 030	50 938
živě narození	530	546	588	577	568	556	548	528
zemřelý	487	534	539	463	497	521	513	518
přirozený přírůstek	43	12	49	114	71	35	35	10
přistěhovalý	634	751	762	614	629	607	610	638
vystěhovalý	738	702	733	725	780	730	696	740
přírůstek stěhováním	-104	49	29	-111	-151	-123	-86	-102
celkový přírůstek	-61	61	78	3	-80	-88	-51	-92

Zdroj: data ČSÚ – údaje k 31. 3. 15, vlastní zpracování

Z tabulky č. 15 vyplývá, že celkový počet obyvatel v Prachatickém okrese postupně klesá, přesto se však počet obyvatel v okrese pohybuje kolem 51 000 obyvatel. Celkový počet obyvatel je ovlivněn především přirozeným přírůstkem obyvatel, který je po celou dobu sledovaného období kladný. Naopak na úbytku se podílí přírůstek stěhováním, který se ve sledovaném období pohybuje spíše v záporných hodnotách.

V Prachatickém okrese můžeme pozorovat, že hodnoty přirozeného přírůstku se po sledované období pohybují v kladných číslech, přesto však přírůstek obyvatel není nijak nápadný. Spíše se pohybuje pod 50ti obyvateli za rok. Nejvyšší přírůstek, jak je možné sledovat v tabulce č. 15, pozorujeme v roce 2009, kdy se sice v roce 2008 narodilo více dětí než právě v roce 2009, ale v daném roce došlo k viditelnému poklesu počtu zemřelých. Přesto však i u přirozeného přírůstku můžeme sledovat klesající tendence, což je způsobeno snižujícím se počtem živě narozených obyvatel. Co se týče přírůstku stěhováním, nejsou hodnoty nijak příznivé. Z tabulky č. 15 vyplývá, že se obyvatelé z Prachatického okresu spíše stěhují, než aby tomu bylo naopak. Nejpriznivější situace, co se počtu přistěhovalých a vystěhovalých týče, nastala v roce 2007 a 2008, přesto však přírůstek nebyl nijak markantní. Přírůstek ve zmíněných letech nepřesáhl ani 50 obyvatel za rok.

Celkově je možné říci, že počet obyvatel v Prachatickém okrese začíná pozvolna klesat, a to především díky vyššímu počtu vystěhovalých obyvatel. I přes to, že se přirozený přírůstek obyvatel pohybuje v kladných číslech, není tento přírůstek natolik veliký, aby nedocházelo k postupnému poklesu obyvatelstva Prachatického okresu.

Tabulka 16: Pohyb obyvatelstva v okrese Strakonice v letech 2006 - 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
počet obyvatel celkem	70 032	70 687	71 054	70 906	70 807	70 756	70 657	70 514
živě narození	714	780	812	768	728	715	710	677
zemřelý	733	713	786	764	743	751	786	776
přirozený přírůstek	-19	67	26	4	-15	-36	-76	-99
přistěhovalý	1 288	1 553	1 601	1 032	936	804	886	887
vystěhovalý	776	965	1 260	1 184	1 020	882	918	931
přírůstek stěhováním	512	588	341	-152	-84	-78	-32	-44
celkový přírůstek	493	655	367	-148	-99	-114	-108	-143

Zdroj: data ČSÚ - údaje k 31. 3. 15, vlastní zpracování

Celkový počet obyvatel ve Strakonickém okrese se pohybuje kolem 70 000 obyvatel, pouze v roce 2008 jeho počet přesáhl hranici 71 000 obyvatel. Právě nárůst v roce 2008 je způsoben i nárůstem v předchozích letech. Nárůst v letech 2006 – 2007 byly ovlivněny především kladným přírůstkem stěhování, ale na počtu celkových obyvatel se také v menší míře podílel přirozený přírůstek – s výjimkou roku 2006, kdy byl přirozený přírůstek záporný.

V tabulce č. 16 můžeme vidět, že přirozený přírůstek je ve sledovaném období spíše záporný. Okres se tedy vyznačuje vyšším počtem zemřelých obyvatel než těch živě narozených. I ve Strakonickém okrese tedy pozorujeme snižování počtu živě narozených obyvatel. Přírůstek stěhováním se od roku 2009 pohybuje v záporných číslech, což je způsobeno snížením počtu osob, které se do okresu přistěhovaly. Změny v jednotlivých letech sledujeme také u počtu vystěhovalých osob, které sice v posledním roce sledovaného období poklesly oproti letům 2008 – 2010, přesto však s porovnáním s rokem 2006 došlo k jejich nárůstu.

Obecně dochází v okrese Strakonice k pozvolnému poklesu celkového počtu obyvatel, který není způsobený pouze se zvyšujícími se zápornými hodnotami přirozeného přírůstku obyvatel, ale také migrací obyvatel, kdy dochází spíše k vystěhovávání obyvatel z okresu od roku 2009.

Tabulka 17: Pohyb obyvatelstva v okrese Tábor v letech 2006 - 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
počet obyvatel celkem	102 374	102 587	102 778	103 015	103 070	102 768	102 683	102 611
živě narození	1 009	1 083	1 099	1 107	1 086	988	1 038	1 080
zemřelý	1 051	1 083	1 048	1 046	1 062	1 054	1 090	1 155
přirozený přírůstek	-42	0	51	61	24	-66	-52	-75
přistěhovalý	1 184	1 250	1 194	1 116	1 077	1 114	1 058	1 120
vystěhovalý	985	985	1 054	940	1 046	984	1 091	1 117
přírůstek stěhováním	199	265	140	176	31	130	-33	3
celkový přírůstek	157	265	191	237	55	64	-85	-72

Zdroj: data ČSÚ – údaje k 31. 3. 15, vlastní zpracování

Podle tabulky č. 17 můžeme říci, že se počet obyvatel Tábořského okresu pohybuje okolo 102 000 obyvatel. Jedinou výjimkou, když počet obyvatel překročil hranici 103 000 obyvatel, sledujeme v roce 2009 a 2010. V těchto letech se na nárůstu celkového počtu obyvatel podílel jak přirozený přírůstek, tak přírůstek stěhováním. Jinak se vývoj celkového počtu obyvatel pohybuje bez větších výkyvů.

Tábořský okres se vyznačuje v celku stejnou úrovní počtu živě narozených. Výjimkou, kdy počet živě narozených klesl, pod obvyklých 1000 živě narozených obyvatel, je rok 2011. I počty zemřelých se pohybují v přibližně stejné úrovni, kolem 1000 zemřelých za rok. V případě roku 2007 byl počet živě narozených stejný jako počet zemřelých, nedošlo tedy k žádnému úbytku počtu obyvatel, ale ani jeho přírůstku, který by způsobil právě přirozený přírůstek. Nárůst celkového počtu obyvatel v roce 2007 způsobil pouze přírůstek stěhováním, který byl nejvyšší za celé sledované období. Podle tabulky č. 17, je možné říci, že se obyvatelé do Tábořského okresu spíše stěhují, než aby docházelo k opačnému jevu. Jedinou výjimku tvoří rok 2012, kdy byl počet vystěhovalých vyšší než počet přistěhovalých obyvatel. Pokles celkového počtu obyvatel v daném roce způsobil také záporný přirozený přírůstek. Ten samý vývoj, pak sledujeme i v roce 2013.

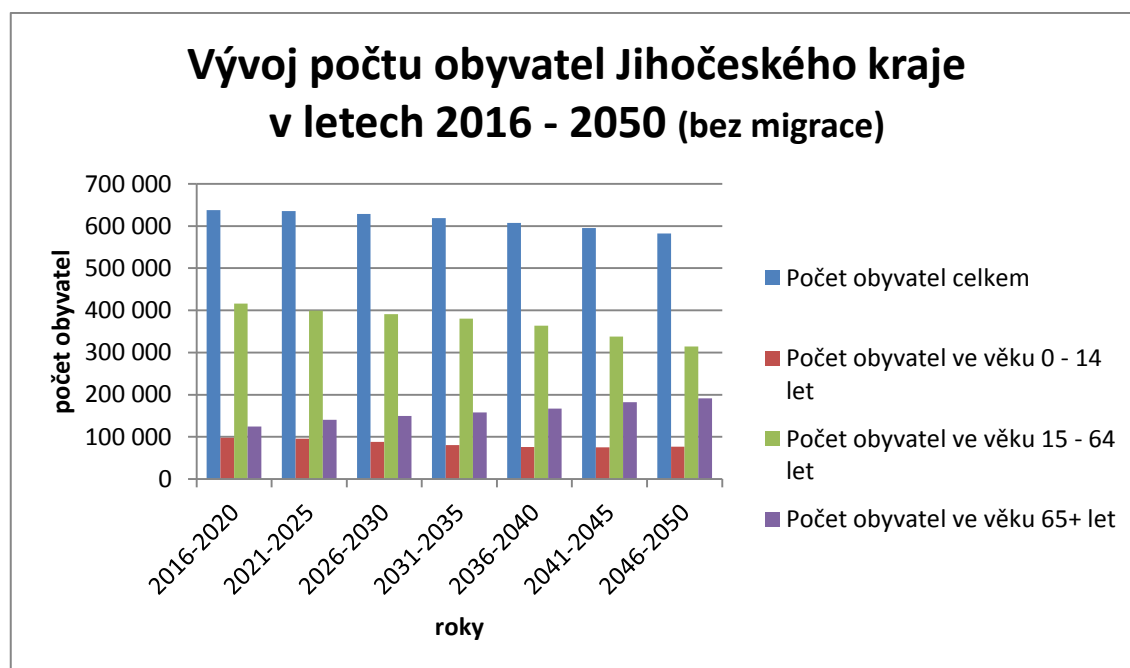
Obecně můžeme říci, že počet celkových obyvatel v Tábořském okrese se v posledních dvou letech sledovaného období postupně snižuje, na čemž má vliv záporný přirozený přírůstek, ale také vyšší počet vystěhovalých obyvatel než

přistěhovalých. Větší podíl na celkovém přírůstku obyvatel má z velké části právě migrace obyvatel než přirozený přírůstek v daném okrese.

4.4.1 Predikce vývoje počtu obyvatel Jihočeského kraje od roku 2016 do roku 2050

Následující graf č. 2 je zaměřen na vývoj počtu obyvatel Jihočeského kraje v letech 2016 – 2050, podle jednotlivých věkových struktur.

Graf 2: Vývoj počtu obyvatel Jihočeského kraje v letech 2016 - 2050



Zdroj: data ČSÚ – údaje k 19. 1. 10, vlastní zpracování

Počet obyvatel Jihočeského kraje má z dlouhodobého hlediska klesající tendenci a to především díky tomu, že zde není zahrnut vliv migrace. Pokud se podíváme na věkovou strukturu obyvatelstva Jihočeského kraje, můžeme z grafu č. 2 vidět, že dochází k postupnému poklesu obyvatel ve věku 0 - 14 let. Tento pokles podporuje trend, že se rodí méně dětí – páry se rozhodují, zda mít děti a kolik, jejich rozhodování je ovlivněno nejen jejich finančními prostředky, ale také jejich touhou po kariéře. V průběhu let by měl počet obyvatel v tom to věku poklesnout z původních 97 753 obyvatel o téměř 21 200 obyvatel. Snižující se počet obyvatel ve věku 0 - 14 let samozřejmě ovlivní také ekonomicky aktivní obyvatele, tedy ty ve věku 15 - 64 let. I zde můžeme pozorovat pokles obyvatel. Tento pokles je zde mnohem výraznější než v případě předproduktivní složky obyvatel. Z původních 415 737 obyvatel, které očekáváme v letech 2016 – 2020, předpokládáme jejich pokles zhruba 102 000

obyvatel. Rostoucí tendence naopak vidíme v grafu č. 2 u obyvatel ve věku starších 65 a více let. Z původních 124 464 obyvatel v tomto věku v letech 2016 – 2020, v letech 2045 – 2050 očekáváme nárůst těchto osob o téměř 70 000 obyvatel. Zvyšující se počet osob starších 65ti let je problém především ekonomický. Roste ekonomická zátěž důchodového systému, a tedy jsou více zatěžováni ekonomicky aktivní obyvatelé, kteří do tohoto systému přispívají. Z grafu č. 2 tedy vyplývá, že obyvatelstvo Jihočeského kraje stárne.

V návaznosti na tuto problematiku je v následující tabulce uveden budoucí vývoj průměrného věku obyvatel Jihočeského kraje.

Tabulka 18: Vývoj průměrného věku obyvatel Jihočeského kraje v letech 2016 - 2050

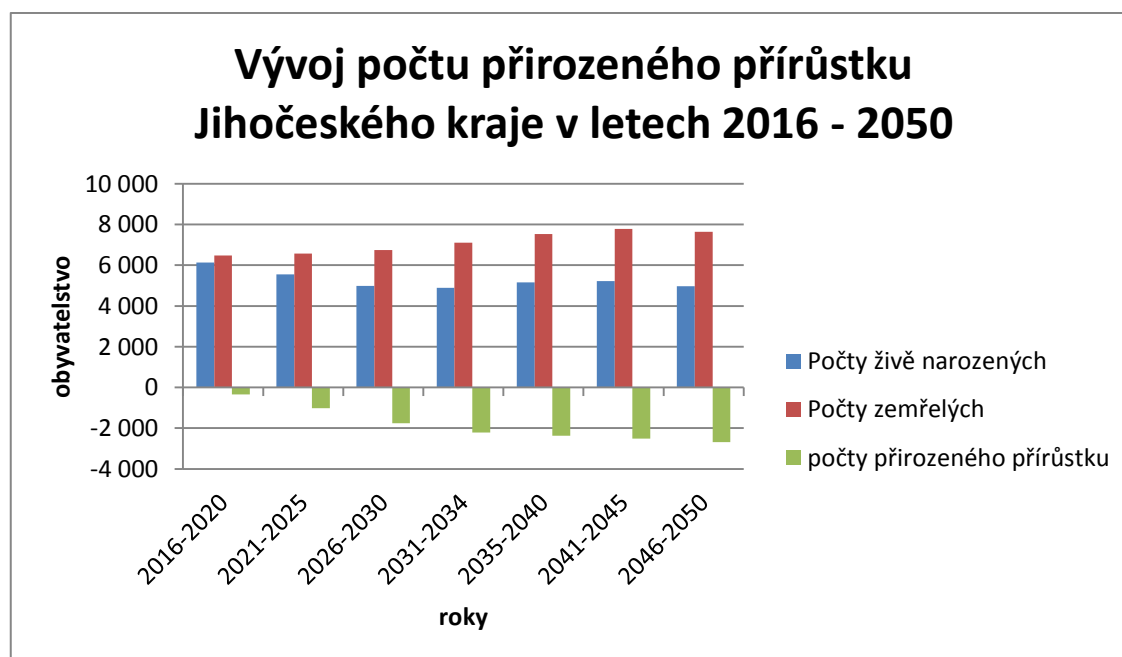
	2016-2020	2021-2025	2026-2030	2031-2035	2036-2040	2041-2045	2046-2050
věk	42,58	43,84	45,24	46,58	47,64	48,34	48,9

Zdroj: data ČSÚ – údaje k 9. 1. 10

Z tabulky č. 18 tedy vidíme, že i průměrný věk obyvatel Jihočeského kraje v dlouhodobém horizontu poroste a to o více než 6 let. Zvyšování průměrného věku souvisí se snižujícím se počtem obyvatel ve věku 0 - 14 let a s výrazně se zvyšujícím počtem osob ve věku 65ti let a starší.

Graf č. 3 popisuje vývoj přirozeného přírůstku Jihočeského kraje v letech 2016 – 2050.

Graf 3: Vývoj počtu přirozeného přírůstku Jihočeského kraje v letech 2016 - 2050



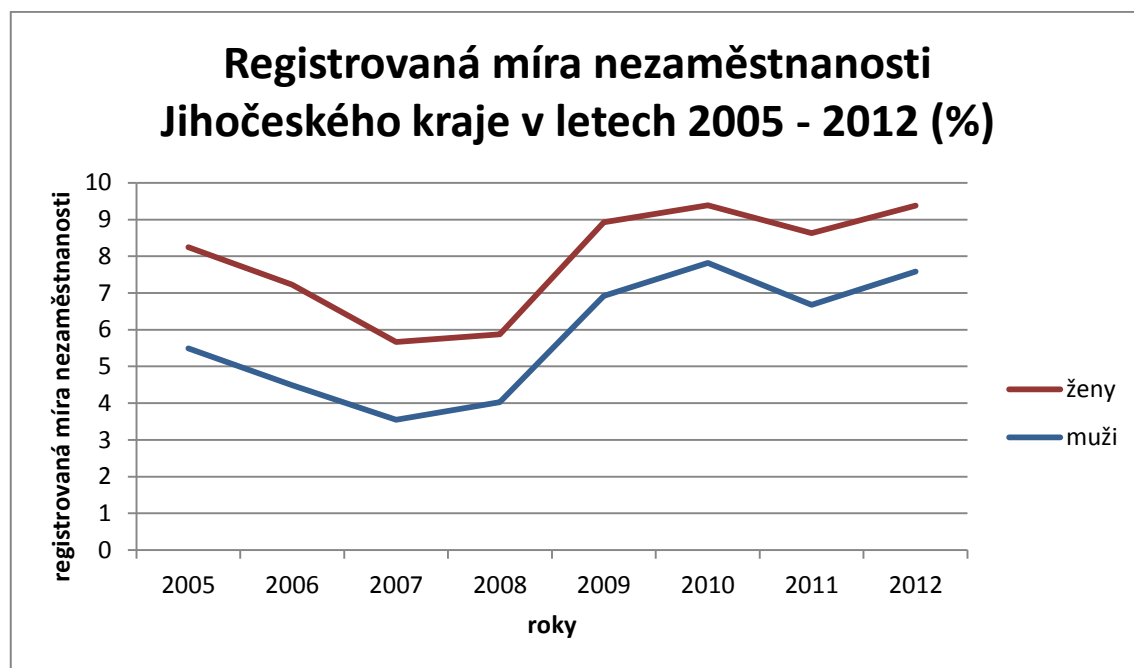
Zdroj: data ČSÚ – údaje k 9. 1. 10, vlastní zpracování

Z grafu č. 3 vyplývá, že počty živě narozených se budou v průběhu let postupně snižovat. Ve sledovaném období je očekáván postupný pokles, s výjimkou let 2036 – 2040 a 2041 – 2045, kdy je očekáván mírný nárůst počtu živě narozených. Opačný jev můžeme sledovat u počtu zemřelých, kdy dochází k jejich nárůstu, což je způsobeno tím, že roste počet obyvatel ve věku 65 a více let. Tento předpokládaný zvyšující se počet zemřelých, pak ovlivňuje přirozený přírůstek, který se tak pohybuje v záporných hodnotách a dochází tedy k úbytku celkového počtu obyvatel Jihočeského kraje.

4.5 Míra nezaměstnanosti v Jihočeském kraji

Tato podkapitola je zaměřena na vývoj míry registrované nezaměstnanosti mužů a žen a celkové průměrné míry registrované nezaměstnanosti v Jihočeském kraji. Míra registrované nezaměstnanosti je vyjádřena nejen pro celý Jihočeský kraj, ale také pro jednotlivé okresy.

Graf 4: Vývoj registrované míry nezaměstnanosti Jihočeského kraje v letech 2006 – 2012 (%)



Zdroj: data ČSÚ – údaje k 9. 4. 15, vlastní zpracování

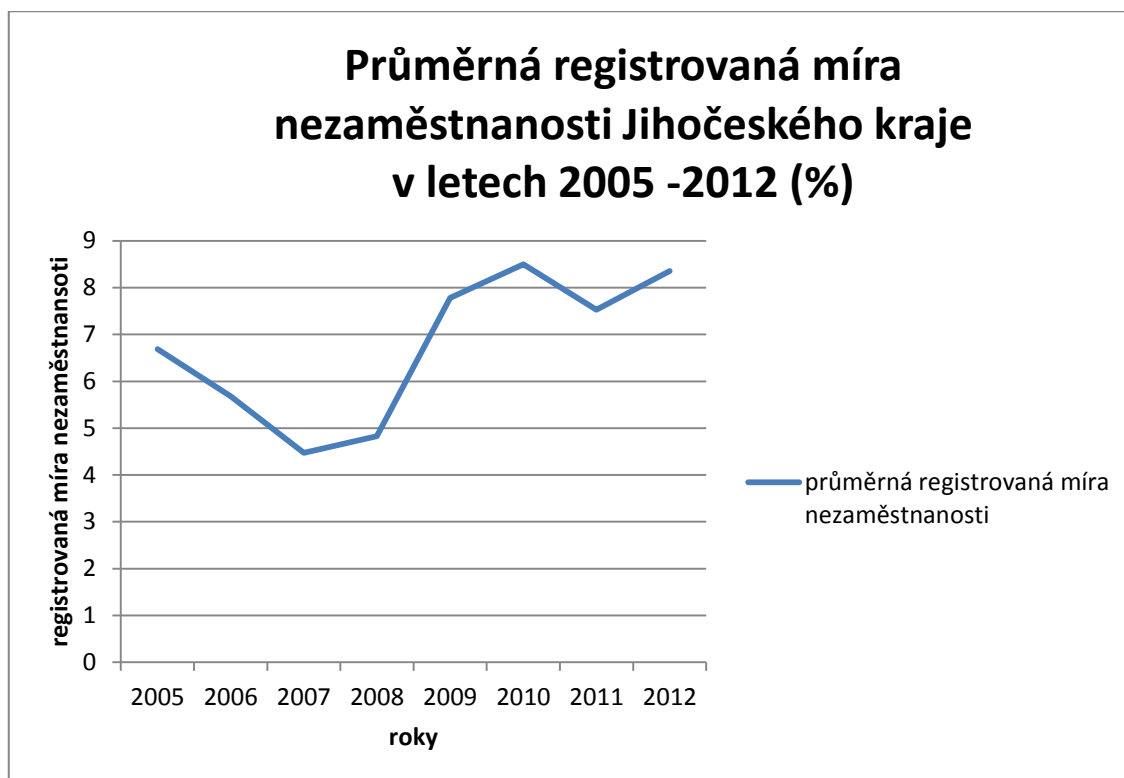
Graf č. 2 zahrnuje data vývoje registrované míry nezaměstnanosti Jihočeského kraje v letech 2005 – 2012. Celkově lze říci, že míra registrované nezaměstnanosti je vyšší u žen než u mužů, což je způsobeno jejich diskriminací na trhu práce. Obecně jsou

ženy na trhu práce diskriminovány především proto, že je na ně nahlíženo jako na ženy pečující o rodinu, jejichž hlavní úkolem je výchova dětí a péče o ně.

Vývoj nezaměstnanosti má u obou pohlaví přibližně stejný vývoj. Výjimkou byl rok 2008, kdy došlo u žen k nepatrnému nárůstu nezaměstnanosti, zatímco u mužů byl tento nárůst o něco zřetelnější. Tento pokles u nezaměstnanosti žen je způsoben speciálně zaměřenými programy Evropské unie na snížení nezaměstnanosti. Například u žen jsou tyto programy zaměřeny především na ženy s dětmi a jejich uplatnitelnost na trhu práce po návratu z rodičovské dovolené. I to může mít tedy vliv na nižší nárůst nezaměstnanosti u žen v roce 2008, než jaký byl zaznamenán u mužů.

Nárůst nezaměstnanosti po roce 2008 je důsledkem ekonomické krize, kdy došlo u některých firem ke krachu a jiné zas omezovali výrobu a nenavyšovaly stavy. Tato krize vyvrcholila v roce 2010, kdy nezaměstnanost jak u žen, tak u mužů dosahovala nejvyšších hodnot za celé sledované období, u žen činila tato míra 9,39 % a u mužů pak 7,82 %. Po roce 2010 dochází k mírnému poklesu míry nezaměstnanosti u obou pohlaví, ovšem v roce 2012 můžeme opět sledovat její nárůst, který se příliš neliší od hodnot v roce 2010.

Graf 5: Průměrná registrovaná míra nezaměstnanosti Jihočeského kraje v letech 2005-2012 (%)



Zdroj: data ČSÚ – údaje k 9. 4. 15, vlastní zpracování

Graf č. 5 vypovídá o průměrné registrované míře nezaměstnanosti Jihočeského kraje v letech 2005 – 2012. Průběh vývoje průměrné nezaměstnanosti v Jihočeském kraji je obdobný jako u grafu č. 4 popsaného výše. Výše průměrné nezaměstnanosti je důsledkem především vysoké nezaměstnanosti žen v Jihočeském kraji. Nejnižší průměrná míra nezaměstnanosti je zaznamenána v roce 2007, která činila pouhých 4,47 %. K nárůstu průměrné nezaměstnanosti, pak dochází po roce 2008 a vrcholí v roce 2010, kdy průměrná míra nezaměstnanosti tvořila 8,5 %.

V následujících tabulkách č. 19 – 21 je popsán vývoj míry nezaměstnanosti Jihočeského kraje v letech 2006 – 2020 a to celkové a z pohledu mužů a žen. V případě vývoje celkové registrované míry nezaměstnanosti Jihočeského kraje je opět použit průměr registrované míry nezaměstnanosti.

Tabulka 19: Vývoj průměrné registrované míry nezaměstnanosti Jihočeského kraje v letech 2006-2012 (%)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
České Budějovice	4,55	4,0	3,38	3,62	5,85	6,47	5,79	6,77
Český Krumlov	10,13	8,21	6,19	6,78	10,19	11,41	9,7	10,76
Jindřichův Hradec	7,45	5,96	4,53	4,56	8,26	8,18	7,03	8,17
Písek	8,48	6,85	5,06	5,26	8,01	8,17	7,09	7,86
Prachatice	6,4	5,22	3,97	4,75	7,0	7,27	6,48	7,54
Strakonice	7,34	6,65	5,31	5,82	8,46	10,69	9,42	9,61
Tábor	6,17	5,52	4,45	4,98	9,12	10,05	9,46	9,83

Zdroj: data ČSÚ – údaje k 9. 4. 15, vlastní zpracování

Tabulka č. 19 vypovídá o vývoji průměrné míry registrované nezaměstnanosti Jihočeského kraje podle jednotlivých okresů, a to v období od roku 2006 do roku 2020. Vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých okresech má stejný vývoj. Po roce 2005 dochází v okresech k postupnému snižování míry nezaměstnanosti, které pozorujeme až do roku 2008. Po roce 2008 pozorujeme důsledky ekonomické krize, která ovlivnila trh práce nejen v okresech Jihočeského kraje, ale v celé České republice. Nejnižší průměrnou mírou registrované nezaměstnanosti se vyznačuje okres České Budějovice, naopak nejvyšší průměrná míra nezaměstnanosti je zaznamenána v Českokrumlovském okrese, která dosáhla svého vrcholu v roce 2010, kdy činila 11,41 %.

Tabulka 20: Vývoj registrované míry nezaměstnanosti mužů Jihočeského kraje v letech 2006 - 2012 (%)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
České Budějovice	3,81	3,25	2,68	2,92	5,02	5,86	5,21	6,12
Český Krumlov	8,82	6,61	5,19	5,83	9,07	10,82	9,15	10,2
Jindřichův Hradec	5,58	4,07	3,29	3,63	7,04	7,23	5,77	7,1
Písek	6,9	5,3	3,94	4,31	7,14	7,61	5,83	6,91
Prachatice	5,37	4,38	3,44	4,35	6,51	7,45	6,48	7,81
Strakonice	5,7	5,57	4,35	4,98	7,58	9,97	8,44	8,65
Tábor	5,25	4,47	3,51	4,19	8,52	8,81	8,23	8,49

Zdroj: data ČSU – údaje k 9. 4. 15, vlastní zpracování

Tabulka č. 20 popisuje vývoj registrované míry nezaměstnanosti mužů Jihočeského kraje podle jednotlivých okresů v letech 2006 – 2012. V jednotlivých okresech Jihočeského kraje pozorujeme stejný vývoj registrované míry nezaměstnanosti. Průběh vývoje je kolísavý. Po roce 2005 dochází k poklesu míry nezaměstnanosti u mužů. Na nárůstu míry nezaměstnanosti se po roce 2008, kdy byla ve většině okresů zaznamenána nejnižší míra registrované nezaměstnanosti mužů, měla opět vliv ekonomická krize. I u míry nezaměstnanosti mužů je zaznamenána po celé sledované období nejnižší nezaměstnanost v okrese České Budějovice, naopak nejvyšší opět sledujeme v Českokrumlovském okrese. Podobnou mírou nezaměstnanosti mužů jakou pozorujeme v okrese Český Krumlov, můžeme vidět u Tábořského okresu. Rozdíl mezi těmito okresy ovšem je ve velikosti nárůstu míry nezaměstnanosti, který je v Tábořském okrese mnohem výraznější než u okresu Český Krumlov. V okrese Český Krumlov je po celé sledované období míra nezaměstnanosti jednou z nejvyšších, zatímco v Tábořském okrese vzrostla z 3,51 % v roce 2007 na 8,81 % v roce 2010.

Tabulka 21: Vývoj registrované míry nezaměstnanosti žen Jihočeského kraje v letech 2006 - 2012 (%)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
České Budějovice	5,49	4,98	4,33	4,58	6,97	7,25	6,53	7,56
Český Krumlov	11,84	10,34	7,44	8,09	11,74	12,23	10,42	11,46
Jindřichův Hradec	9,79	8,47	6,15	5,85	9,9	9,4	8,79	9,58
Písek	10,56	8,85	6,56	6,53	9,1	8,84	8,75	9,13
Prachatice	7,84	6,33	4,67	5,26	7,64	7,03	6,49	7,19
Strakonice	9,55	8,04	6,54	6,89	9,68	11,73	10,78	10,87
Tábor	7,37	6,87	5,65	5,94	9,88	11,71	11,03	11,68

Zdroj: data ČSÚ – údaje k 9. 4. 15, vlastní zpracování

Tabulka č. 21 popisuje vývoj registrované míry nezaměstnanosti z pohledu žen v Jihočeském kraji podle jednotlivých okresů v letech 2006 - 2012. Vývoj míry nezaměstnanosti žen má v jednotlivých okresech stejný průběh, jaký sledujeme u registrované míry nezaměstnanosti mužů. I zde dochází k poklesu míry nezaměstnanosti po roce 2005. Nejnižší nezaměstnanosti žen bylo dosaženo ve většině okresů Jihočeského kraje v roce 2007. Například v Českokrumlovském okrese tento pokles činil 4,4 % oproti roku 2005. Od roku 2009 se i u nezaměstnanosti žen projevují následky ekonomické krize z roku 2008. Míra nezaměstnanosti žen v jednotlivých okresech dosahuje nejvyšších hodnot v roce 2010. Nejnižší mírou nezaměstnanosti žen po celé sledované období se opět vyznačuje okres České Budějovice, naopak nejvyšší míru nezaměstnanosti opět sledujeme v okrese Český Krumlov. Druhou nejvyšší registrovanou mírou nezaměstnanosti žen se pak vyznačují okresy Strakonice a Písek.

Míra nezaměstnanosti v jednotlivých okresech je jedním z ukazatelů, který ovlivňuje vnitřní migraci obyvatelstva. Pro porovnání vlivu nejen míry nezaměstnanosti na migraci obyvatel v Jihočeském kraji byl vybrán okres Český Krumlov, který se dlouhodobě vyznačuje vysokou mírou nezaměstnanosti a okres České Budějovice, který je naopak charakteristický svou dlouhodobě nejnižší mírou nezaměstnanosti v okresech Jihočeského kraje.

V okrese Českých Budějovic je dlouhodobě nejnižší míra nezaměstnanosti a to jak u mužů, tak žen. Tento vývoj nezaměstnanosti je dán především tím, že v Českobudějovickém okrese se nachází krajské město České Budějovice, které se vyznačuje mnoha pracovními příležitostmi a možnostmi. V Českobudějovickém okrese se nachází mnoho velkých podniků, které zaměstnávají velké množství obyvatel,

žijících v blízkosti Českých Budějovic. Takovou firmou je například KOH-I-NOOR HARDMUTH a. s., která svou výrobu grafitových jader přesunula z Vídně do Českých Budějovic již v roce 1848 a od té doby dochází k rozšíření výroby. V Českých Budějovicích byl také v roce 2008 vystaven Jihočeským krajem Jihočeský vědeckotechnický park, který má vliv na další rozvoj v daném regionu. Obecně mají vědeckotechnické parky význam pro rozvoj konkurenceschopnosti regionu, ve kterém se nachází, napomáhají ke snižování nezaměstnanosti a podporují vznik nových pracovních příležitostí a pracovních míst. Díky umístění vědeckotechnického parku v Českých Budějovicích dochází k rozkvětu daného území a zlepšení životní úrovně v celém Českobudějovickém okrese. Tyto faktory mají vliv na přírůstek celkového počtu obyvatel. I přes to, že porodnost v daném okrese klesá, jeho počet obyvatel neustále roste a to především díky migraci obyvatelstva, které se do Českobudějovického okresu stěhuje nejen za pracovními příležitostmi.

Naopak Českokrumlovský okres se vyznačuje dlouhodobě nejvyšší mírou nezaměstnanosti v Jihočeském kraji a od roku 2011 i úbytkem počtu obyvatel v okrese. Takto vysoká míra nezaměstnanosti u mužů i žen v Českokrumlovském okrese je dána zejména tím, že okres je charakteristický spíše sezónní zaměstnaností, a to především díky cestovnímu ruchu v Českém Krumlově, který je součástí seznamu světového kulturního dědictví UNESCO, již od roku 1992, v zimě pak lyžařské areály například Lipno nebo Černá v Pošumaví. Přesto se však v okrese nachází málo pracovních příležitostí. V Českokrumlovském okrese se také nachází Papírny Větrní, které dříve zaměstnávali kolem 3400 lidí. Papírny se ovšem dostali do problémů a na firmu byl vyhlášen konkurz. Po roce 2013 částečně obnovila výrobu, ovšem zaměstnává mnohem méně osob, než kolik jich bylo dříve – v roce 2013 nastoupilo do papíren 135 lidí. V okrese Český Krumlov se také nachází chráněná krajinná oblast Blanský les a Přírodní park Novohradské hory, ptačí oblast Boletice nebo vojenský újezd Boletice. Všechny tyto činitele s sebou nesou určitá omezení při tvorbě pracovních míst a také úbytek počtu obyvatel v okrese. Na přírůstku počtu obyvatel se podílel spíše přirozený přírůstek obyvatel, než přírůstek stěhováním. Okres se již od roku 2009 vyznačuje vyšším počtem vystěhovalých, což je dáno právě dlouhodobě vysokou mírou nezaměstnanosti.

4.6 Analýza pomocí dotazníkového šetření

Analýza dat byla provedena pomocí elektronického a písemného dotazníku. Písemné dotazníky byly vyhodnoceny pomocí kódovacího rámce, kdy bylo provedeno očíslování a následné zakódování. Elektronické dotazníky byly vyhodnoceny na serveru VypInTo.cz. Výsledky písemného a elektronického dotazníku byly zpracovány pomocí programu MS Excel.

Dotazník zodpovědělo celkem 122 respondentů, z toho 74 respondentů tvořily ženy a 48 respondentů pak tvořili muži. Nejvíce odpovědí bylo zastoupeno respondenty ve věkové skupině 15 – 49 let, celkově 75 respondentů. Nejvíce respondentů z Jihočeského kraje odpovídalo za okres Tábor a okres České Budějovice. V Tábořském okrese odpovídalo 31 respondentů, v Českobudějovickém okrese pak 29 respondentů.

Otázka č. 1: Nachází se Vaše práce v místě bydliště?

První otázkou, na kterou respondenti odpovídali, bylo, zda se jejich práce nachází v místě jejich bydliště. Na otázku č. 1 odpovědělo všech 122 respondentů. Respondenti měli možnost vybrat ze dvou odpovědí. Odpověď ano, si zvolila více než polovina dotazovaných, tedy 51,64 %. Zbýlých 48,36 % respondentů zvolilo, že se jejich práce nenachází v místě bydliště.

Tabulka 22: Nachází se Vaše práce v místě bydliště?

Odpověď	Počet respondentů	
	celkem	procent
ano	63	51,64
ne	59	48,36

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 6: Nachází se Vaše práce v místě bydliště?



Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 2: V případě, že za prací dojíždíte, jak daleko?

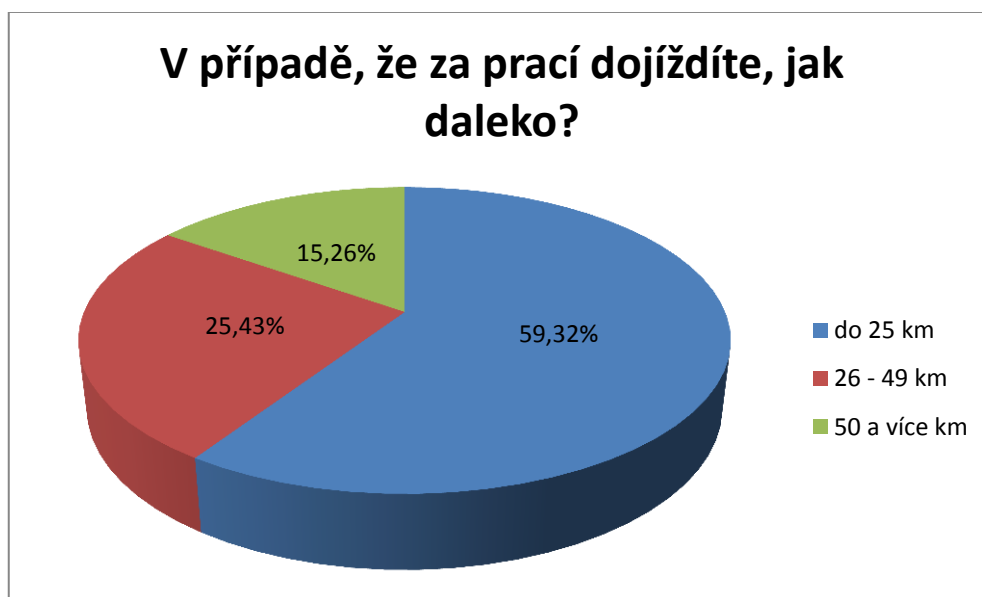
V případě, že respondenti odpověděli v otázce č. 1, že se jejich práce nenachází v místě jejich bydliště, byli dotazováni, jak daleko dojíždějí. Na tuto otázku tedy odpovídalo 59 respondentů. Více než polovina respondentů, tedy 59,32 % dojíždí do 25 km od místa svého bydliště. Druhou nejčastější odpovědí, tedy 25,43 % bylo, že respondenti dojíždí mezi 26 a 49 km od místa svého bydliště. Zbytek respondentů dojížděl za prací vzdálenou více jak 50 km daleko.

Tabulka 23: V případě, že za prací dojíždíte, jak daleko?

Odpověď	Počet respondentů	
	celkem	procent
do 25 km	35	59,32
26 - 49 km	15	25,43
50 a více km	9	15,26

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 7: V případě, že za prací dojíždíte, jak daleko?



Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 3: Máte zkušenosti s dlouhodobou nezaměstnaností?

Otázka č. 3 byla zaměřena na zkušenosti respondentů s dlouhodobou nezaměstnaností, tedy nezaměstnaností delší než 6 měsíců. Na tuto otázku odpovědělo všech 122 respondentů, přičemž většina z nich, oproti očekávání, nemá zkušenosti s dlouhodobou nezaměstnaností. Celkem se s dlouhodobou nezaměstnaností tedy nesetkalo 75,41 % respondentů. Zbytek dotazovaných, tedy 24,59 %, zkušenosti s dlouhodobou nezaměstnaností má.

Tabulka 24: Máte zkušenosti s dlouhodobou nezaměstnaností?

Odpověď	Počet respondentů	
	celkem	procent
ano	30	24,59
ne	92	75,41

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 8: Máte zkušenosti s dlouhodobou nezaměstnaností?



Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 4: V případě, že byste měli zkušenost s dlouhodobou nezaměstnaností, jak byste ji řešili?

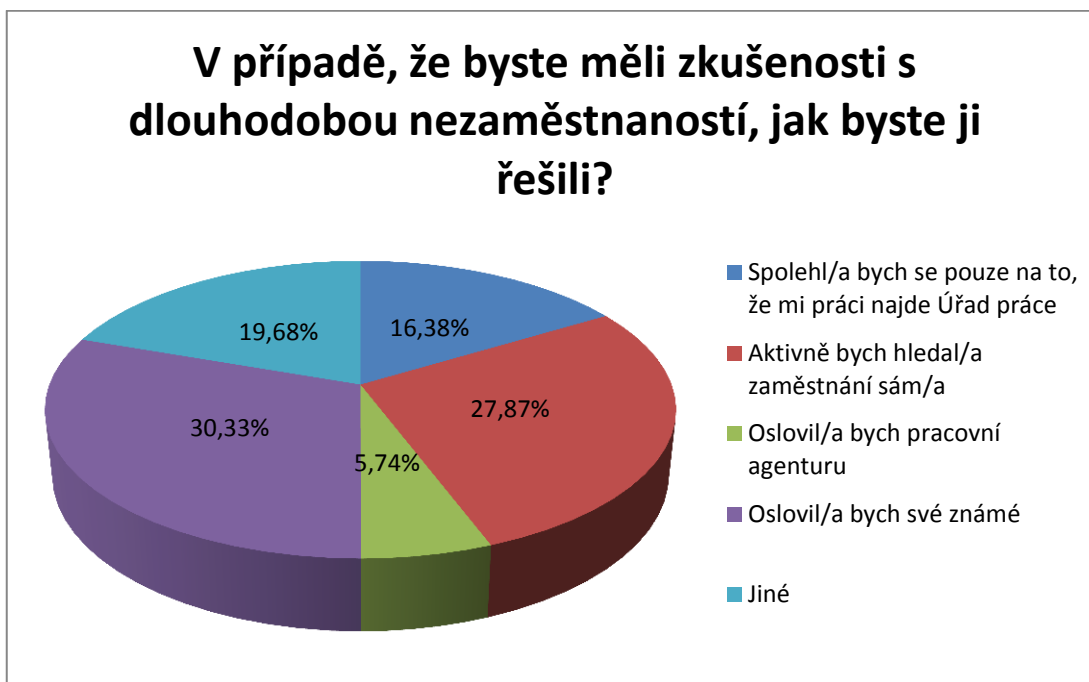
U této otázky odpovídalo všech 122 respondentů, kteří měli na výběr ze 4 možností. Mezi nejčastěji zvolenou možností, s 30,33 %, si zvolilo hledat práci přes oslovení svých známých. Druhou nejčastější odpovědí, kterou si zvolilo 27,87 % respondentů, že si aktivně hledají zaměstnání sami nejčastěji pomocí inzerátů a různých stáží. Menší počet respondentů, pak spoléhal na pomoc úřadu práce, celkem 16,38 %. Téměř 20 % respondentů, pak odpovídalo, že neví, jak by danou situaci řešili, protože s ní zkušenost ještě nemají. Nejméně respondentů by se spolehlo na pracovní agentury, celkem 5,74 %.

Tabulka 25: V případě, že byste měli zkušenost s dlouhodobou nezaměstnaností, jak byste ji řešili?

Odpověď	Počet respondentů	
	celkem	procent
spolehl/a bych se pouze na to, že mi práci najde Úřad práce	20	16,38
aktivně bych hledal/a zaměstnání sám/a	34	27,87
oslovil/a bych pracovní agenturu	7	5,74
oslovil/a bych své známé	37	30,33
jiné	24	19,68

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 9: V případě, že byste měli zkušenosti s dlouhodobou nezaměstnaností, jak byste ji řešili?



Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 5: Jakou z následujících možností odchodu do důchodu byste si vybrali?

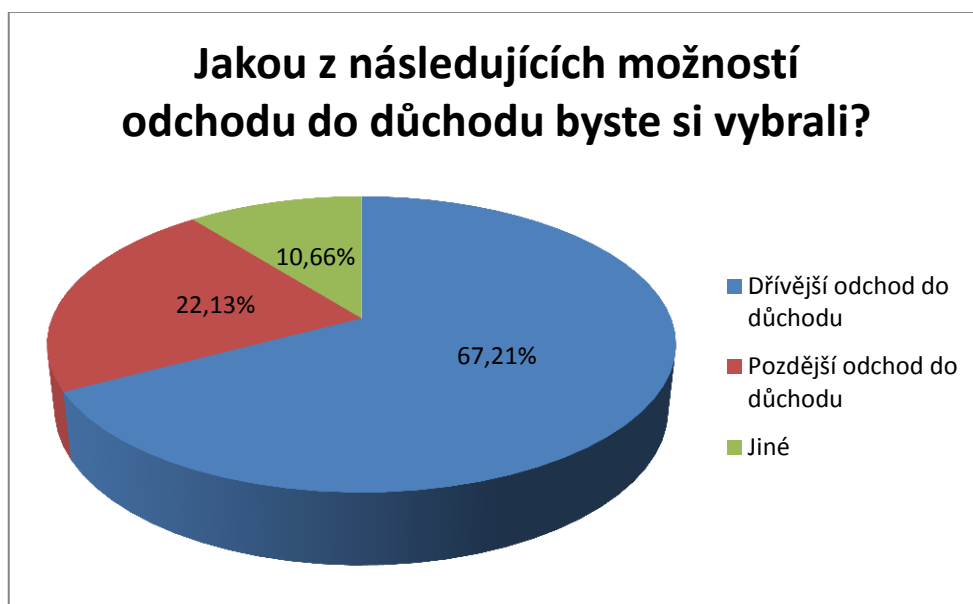
Na otázku č. 5 odpovídalo všech 122 respondentů. Nejvíce z dotazovaných, tedy 67,21 % by si zvolilo dřívější odchod do důchodu, aby pak došlo k uvolnění daného pracovního místa například čerstvým absolventům. Druhou nejčastěji volenou odpovědí, avšak již ve výrazně menším poměrovém zastoupení, tedy 22,13 % respondentů, si zvolilo možnost pozdějšího odchodu do důchodu, kdy by pak docházelo k delšímu přispívání do státního rozpočtu a tím možného snížení schodku v rozpočtu, ze kterého jsou dávky vypláceny. Zbýlých 10,66 % respondentů nejčastěji odpovídalo, že nad danou problematikou ještě nepřemýšleli, popřípadě že by do starobního důchodu odešli na den přesně.

Tabulka 26: Jakou z následujících možností odchodu do důchodu byste si vybrali?

Odpověď	Počet respondentů	
	celkem	procent
dřívější odchod do důchodu (max. do 60 let věku)	82	67,21
pozdější odchod do důchodu	27	22,13
jiné	13	10,66

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 10: Jakou z následujících možností odchodu do důchodu byste si vybrali?



Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 6: Myslíte si, že je stát schopen Vás dostatečně zajistit během Vašeho důchodu?

Cílem této otázky bylo získat názor na současnou situaci v oblasti důchodového systému České republiky. Na danou otázku odpovídalo všech 122 respondentů. Respondenti měli na výběr ze dvou možností. Většina respondentů si myslí, že stát je není schopný zajistit během jejich důchodu. Celkem si tuto možnost zvolilo bylo 85,25 % dotazovaných. Zbýlých 14,75 % zastává názor, že stát je schopen je během jejich důchodu dostatečně zajistit.

Tabulka 27: Myslíte si, že stát je schopen Vás dostatečně zajistit během Vašeho důchodu?

Odpověď	Počet respondentů	
	celkem	procent
ano	18	14,75
ne	104	85,25

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 11: Myslíte si, že je stát schopen Vás dostatečně zajistit během Vašeho důchodu?



Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 7: Jakým způsobem se zajišťujete na důchod?

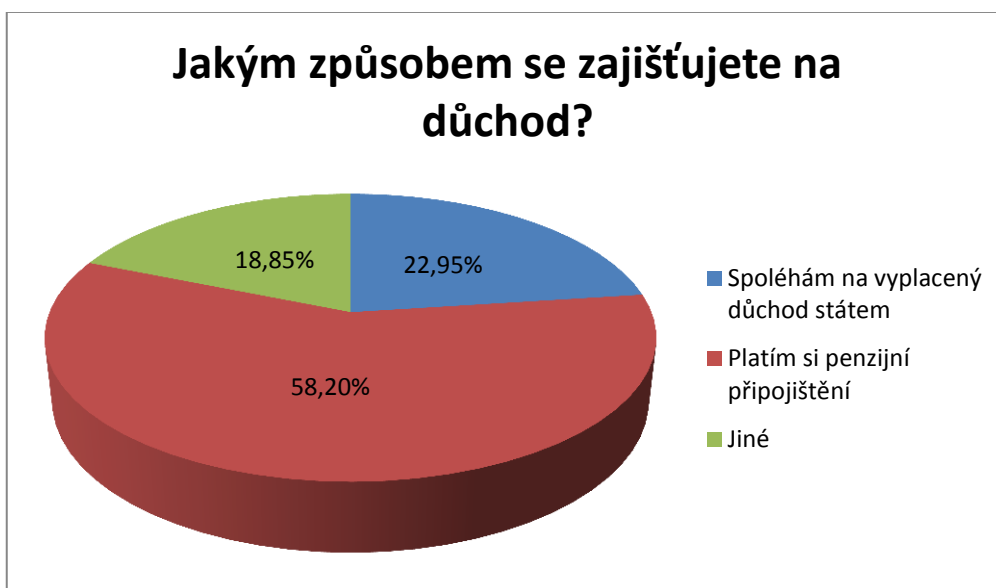
Na otázku č. 7 odpovídalo všech 122 respondentů. Nejvíce respondentů nespolehá pouze na stát, ale má zřízené penzijní připojištění, celkem 58,2 % respondentů. Naopak pouze na výplatu starobního důchodu od státu spolehá 22,95 % dotazovaných. Zbýlých 18,85 % respondentů nejčastěji uvádělo, že mají sjednané spoření, popřípadě investují do komodit nebo do nemovitostí, nebo danou situaci ještě neřešili.

Tabulka 28: Jakým způsobem se zajišťujete na důchod?

Odpověď	Počet respondentů	
	celkem	procent
spolehám na vyplacený důchod státem	28	22,95
platím si penzijní připojištění	71	58,20
jiné	23	18,85

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 12: Jakým způsobem se zajišťujete na důchod?



Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 8: Jaké je Vaše pohlaví?

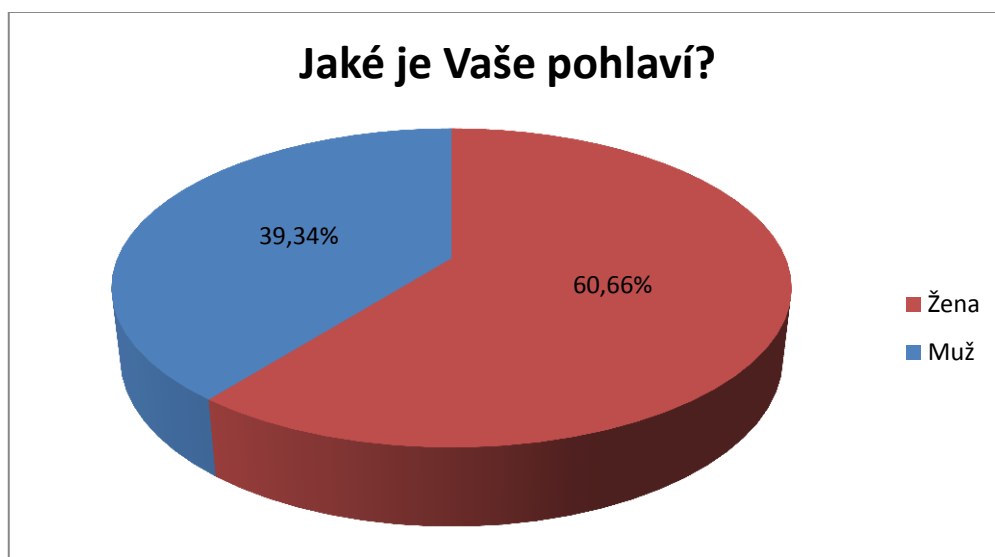
Na otázku jaké je pohlaví dotazovaných, odpovědělo všech 122 respondentů. Převážně se dotazníkového šetření účastnily více ženy než muži - 60,66 % dotazovaných bylo tvořeno ženami, zbylých 39,34 % pak tvořili muži.

Tabulka 29: Jaké je Vaše pohlaví?

Odpověď	Počet respondentů	
	celkem	procent
žena	74	60,66
muž	48	39,34

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 13: Jaké je Vaše pohlaví?



Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 9: Kolik je Vám let?

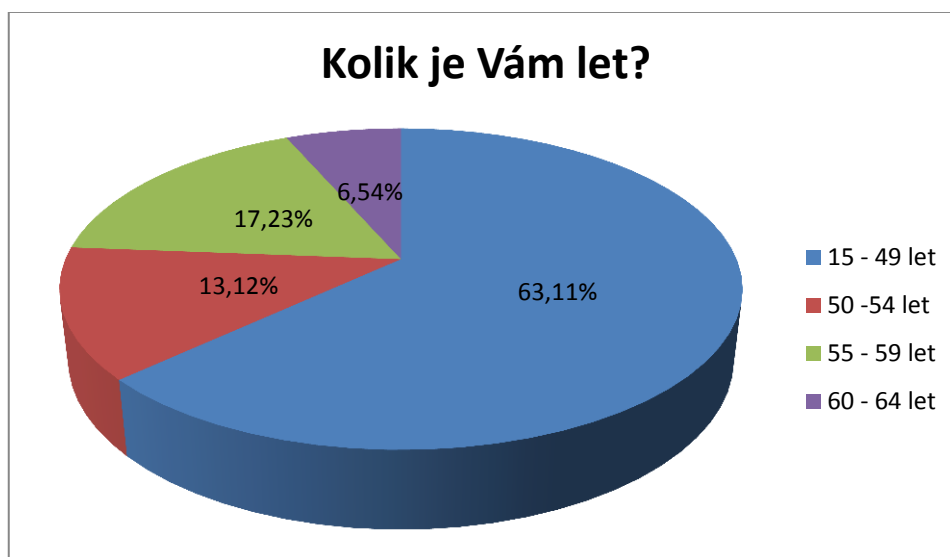
Na danou otázku odpovídalo všech 122 oslovených respondentů. Nejvíce zastoupenou věkovou kategorií byli respondenti ve věku 15 – 49 let, celkem 63,11 %. Druhou nejvíce zastoupenou věkovou kategorií, avšak už ne v takové míře, byly respondenti ve věku 55 – 59 let, celkem 17,23 %. Zbývající respondenti byli zastoupeni ve věku 50 – 54 let s 13,12 % a ve věku 60 – 64 let s 6,54 %.

Tabulka 30: Kolik je Vám let?

Odpověď	Počet respondentů	
	celkem	procent
15 - 49 let	77	63,11
50 - 54 let	16	13,12
55 - 59 let	21	17,23
60 - 64 let	8	6,54

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 14: Kolik je Vám let?



Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 10: V jakém okrese žijete?

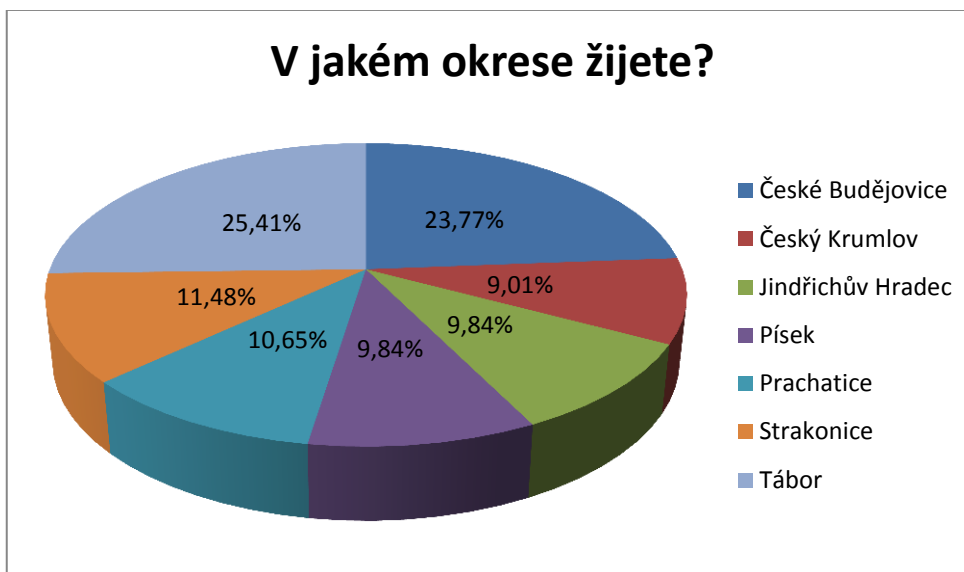
Na otázku v jakém okrese dotazovaní žijí, odpovědělo všech 122 respondentů. Procentně nejvíce dotazovaných žije v okrese Tábor, tedy 25,41 % a v okrese České Budějovice, tedy 23,77 %. Následoval okres Strakonice – 11,84 %, okres Prachatice – 10,65 %, stejně respondentů, pak odpovídalo z Jindřichohradeckého a Píseckého okresu – 9,84 %, nejméně pak respondenti z Českokrumlovského okresu – 9,01 %.

Tabulka 31: V jakém okrese žijete?

Odpověď	Počet respondentů	
	celkem	procent
České Budějovice	29	23,77
Český Krumlov	11	9,01
Jindřichův Hradec	12	9,84
Písek	12	9,84
Prachatice	13	10,65
Strakonice	14	11,48
Tábor	31	25,41

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 15: V jakém okrese žijete?



Zdroj: vlastní zpracování

5. Diskuse a výsledky

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že téměř polovina respondentů je ochotna za svým zaměstnáním dojíždět a přes 15 % dotazovaných je ochotno dojíždět dokonce i více než 50 km. I to svědčí o neochotě obyvatel stěhovat se za prací a i přes vysoké náklady na cestu, jsou raději ochotni do zaměstnání dojíždět. Například obyvatelé, kteří dříve pracovali v papírnách Větrní a o své pracovní místo přišli, nejsou ochotni se přestěhovat za prací, a raději dojíždějí za prací do Českých Budějovic. Obecně je známo, že lidé nejsou mobilní, tedy nejsou ochotni stěhovat se za prací, své zaměstnání pak nemohou najít a dochází ke zvyšování nezaměstnanosti v dané oblasti. I přes tuto neochotu stěhovat se za prací má zkušenosti s dlouhodobou nezaměstnaností pouze necelých 25 % respondentů. Všech 122 dotazovaných odpovídalo na otázku, jak by dlouhodobou nezaměstnanost řešili, pokud by se s ní setkali. V tomto případě se nejméně respondentů spoléhalo na pracovní agentury, kterých je v České republice poměrně velké množství. Nejvíce respondentů spoléhalo na svou vlastní aktivitu v podobě odpovídání na inzeráty, stáže, a další. Větší část dotazovaných – mírně přes 30 % dotazovaných – by pak volila možnost, kdy by při hledání svého zaměstnání oslovila své známé.

Cílem dotazníkového šetření také bylo zjistit, jak se obyvatelé Jihočeského kraje staví k odchodu do důchodu a k jeho zajištění. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že téměř 70 % dotazovaných chce jít do důchodu dříve, než dosáhne svého důchodového věku. Zajímavé je tento výsledek porovnat s odpovědí, která se několikrát objevila v odpovědi jiné, a to, že s posouváním důchodového věku se odchodu do starobního důchodu nedočkáme. Pouze necelých 23 % dotazovaných je ochotných jít do starobního důchodu později. Zde je důležité podotknout, že věk odchodu do důchodu je velmi individuální záležitostí a rozhodování jednotlivce se odráží od povahy jeho práce. V případě, že člověk bude pracovat celý život manuálně, pravděpodobně bude raději volit dřívější odchod do důchodu než osoba, která celý život pracuje na administrativní pracovní pozici. Dalším faktorem, který může ovlivnit rozhodování daného člověka, mohou být také klimatické podmínky, ve kterých pracuje nebo vyšší fyzická zátěž – například při práci v dolech, a další. Výši odchodu do důchodu bere v potaz také nový služební zákon, kdy státní úředník bude moci pracovat pouze do 70ti let věku a pak bude nucen své zaměstnání opustit. Zatím ještě není známo, kdo je považován za státního úředníka a probíhá systematizace pozic, ze které by pak mělo být jasné, koho se

tato podmínka služebního zákona bude týkat. Z hlediska demografického vývoje by bylo nemyslitelné, aby byl odchod do důchodu zachován v takové podobě jako dříve. V České republice byl věk odchodu do důchodu jedním z nejnižších a vzhledem k již zmiňovanému demografickému vývoji je třeba, aby došlo nejen ke změně ve výši věku odchodu do starobního důchodu, ale také k právě probíhající důchodové reformě. Cílem vlády je v průběhu času důchodový věk mužů i žen sjednotit na 65 let věku, ovšem to zatím zůstává pouze politickou úvahou.

V rámci dotazníkového šetření byla také položena otázka, zda se respondenti domnívají, že je stát schopen je v době jejich důchodu zajistit. Na tuto otázku odpovědělo všech 122 dotazovaných s očekávaným výsledkem, kdy většina respondentů, celkem přes 85 %, je toho názoru, že stát toho není schopen. V budoucnu bude mít stát samozřejmě problém vyplácet takové množství starobních důchodů, jaké se očekává. Podíl osob ve věku 65 a více let do roku 2050 naroste o téměř 70 000 obyvatel a zároveň do roku 2050 dojde k poklesu ekonomicky aktivního obyvatelstva. Tento pokles ekonomicky aktivních obyvatel bude mít za následek, co se důchodového systému týče, nižší příliv finančních prostředků do rozpočtu důchodového systému, který se již nyní pohybuje v záporných číslech a do budoucna se počítá s navyšováním tohoto schodku.

Díky zvyšujícímu se počtu obyvatel ve věku 65 a více let, dochází nejen k ekonomické zátěži systému důchodového zabezpečení, ale také z hlediska financování zdravotní péče. Porostou nároky na zdravotní péči u těchto osob a také nároky na kapacity nejen v nemocnicích, ale také například v domovech důchodců nebo domech s pečovatelskou službou. Důsledkem zvyšování podílu osob ve věku 65+ v české populaci, poroste podíl osob, za které bude stát povinen platit pojistné. Tyto výdaje by mohl částečně vykompenzovat pokles podílu mladých osob – žáků a studentů – za které platí pojistné také stát. (Fiala, Langhamrová, 2010)

V návaznosti na otázku, zda si respondenti myslí, že stát je schopen zajistit je v důchodovém věku, byla položena otázka, jak se vůbec na stáří zajišťují. Bez mála 60 % respondentů má sjednané penzijní připojištění a nespolehají tedy pouze na starobní důchod vyplacený státem. Výsledek tohoto dotazníkového šetření je v rozporu s daty, která byla uveřejněna Ministerstvem financí. Vlková (2015) uvádí, že podle dat Ministerstva financí si nejvíce spoří osoby ve věku 60 - 64 let a nejméně pak osoby ve věku kolem 20 let. V dotazníkovém šetření odpovídali nejvíce respondenti ve věku do

49 let a nejčastěji volenou formou zajištění na stáří bylo právě sjednání penzijního připojištění.

Důsledky stárnutí populace a jeho ekonomická zátěž by mohly být zmírněny přílivem nových obyvatel v mladém věku, to se netýká jen Jihočeského kraje, ale celé České republiky. Bylo by proto vhodné vytvořit vhodné podmínky pro příliv nových obyvatel ze zahraničí, a to nejen ekonomické a sociální pro zatraktivnění Jihočeského kraje, ale také České republiky. Arltová a Langhamrová (2010) tvrdí, že příliv obyvatel ze zahraničí sice nezastaví demografické stárnutí populace, ale mohlo by ho značně zpomalit. Příliv přistěhovalých obyvatel ze zahraničí na trh práce by pak pomohlo zvýšit počet ekonomicky aktivních obyvatel, což způsobí příliv dalších poplatníků nejen do důchodového systému. Obecně pro snížení ekonomické zátěže, která vzniká právě v důsledku stárnutí obyvatel, by bylo vhodné pomocí probíhající důchodové reformy vytvořit stabilní důchodový systém a zvýšit povědomí o tomto problému a jeho řešení u obyvatel České republiky.

6. Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo především analyzovat demografický vývoj a trh práce v Jihočeském kraji, a to podle jednotlivých okresů. Dílčím cílem pak bylo poukázat na stárnutí populace nejen v Jihočeském kraji, ale také v České republice a stále se zvyšující odchod do důchodu.

Analýza situace v Jihočeském kraji byla provedena za jednotlivé okresy, a to z hlediska věkové struktury jak u mužů, tak u žen. Zanalyzován byl také pohyb obyvatel v jednotlivých okresech. Byl sledován především vývoj přirozeného přírůstku a přírůstku stěhováním, protože právě tyto přírůstky mají vliv na vývoj celkového počtu obyvatelstva. Z analýzy věkové struktury v okresech je zřejmé, že v Jihočeském kraji přibývá počtu obyvatel ve věku 65 a více let. V této věkové kategorii se nachází více žen než mužů, což je způsobeno tím, že ženy se obecně dožívají vyššího věku než muži. Tento rozdíl se, ale začíná značně snižovat, a to díky zkvalitnění zdravotní péče. V případě analýzy pohybu obyvatel je možné říci, že se na celkovém počtu obyvatel podílí, jak přirozený přírůstek, tak přírůstek stěhováním. Celkově ubývá počet obyvatel ve věku 0 – 14 let, což je způsobeno především trendem, kdy si rodiny pořizují méně dětí než, jak tomu bylo v minulosti. Tento vývoj by měl pokračovat až do roku 2050, kdy dochází k postupnému poklesu obyvatel ve věku 0 – 14 let a tedy i úbytku ekonomicky aktivního obyvatelstva. Naopak můžeme sledovat, že do roku 2050 naroste počet obyvatel ve věku 65 a více let. Snižovat se v Jihočeském kraji tedy bude i přirozený přírůstek.

Analýza na trhu práce Jihočeského kraje byla provedena pomocí sledování registrované míry nezaměstnanosti u mužů a žen. Celkově je míra nezaměstnanosti vyšší u žen než u mužů. Tento fakt poukazuje na problematiku diskriminace žen na trhu práce, kdy je na ženy stereotypně nahlíženo spíše jako na matky a pečovatelky o rodinu, tedy zaměstnankyni, která není schopná vykonávat svou práci na sto procent. Průběh nezaměstnanosti byl sledován v období od roku 2005 do roku 2012, kdy na vývoj míry nezaměstnanosti měla v tomto období vliv ekonomická krize z roku 2008. Nejnižší míra registrované nezaměstnanosti byla po celé období zaznamenána v okrese České Budějovice, kde na nízkou míru nezaměstnanosti měly vliv jak ekonomické, tak sociální podmínky. Naopak s nejvyšší mírou nezaměstnanosti se setkáme po celé období v Českokrumlovském okrese, kde se nachází spíše sezónní zaměstnanost a překážky

v podobě Boletického vojenského újezdu, Boletické ptačí rezervace nebo problémy s Papírnami Větrní, které původně zaměstnávali kolem 3400 lidí – v roce 2013 po částečném obnovení provozu zde pracovalo pouhých 135 lidí. I tyto faktory mají vliv na příliv nových obyvatel do jednotlivých okresů. Příliv nových obyvatel ovlivňuje nejen výši míry nezaměstnanosti, ale také její strukturu.

V rámci analýzy situace v Jihočeském kraji bylo provedeno také dotazníkové šetření s cílem zjistit, jak se obyvatelé Jihočeského kraje staví k řešení dlouhodobé nezaměstnanosti, odchodu do důchodu a na jeho zajištění. Z dotazníku vyplynulo navzdory očekávání, že s dlouhodobou nezaměstnaností se setkalo pouze 25 % dotazovaných. Nejčastěji by se respondenti s řešením nezaměstnanosti spolehli sami na sebe a sami si hledali zaměstnání, popřípadě by oslovili své známé. Na pomoc státu prostřednictvím Úřadu práce by se spolehlo pouze necelých 20 % dotazovaných. V případě pohledu respondentů na věk odchodu do důchodu a jeho zajištění, je nejvíce dotazovaných rozhodnuto jít do důchodu dříve a při zajištění na stáří nespolehají pouze na starobní důchod vyplácený státem, ale na penzijní připojištění, různé druhy spoření, popřípadě investice do komodit a nemovitostí. Věk odchodu do důchodu a jeho zajištění je ovšem velmi individuální záležitostí a záleží na mnoha faktorech.

Obecně je možno říci, že v Jihočeském kraji dochází ke stárnutí obyvatel, a to díky zvyšujícímu se podílu osob starších 65ti let a snižujícímu se počtu osob ve věku 0 – 14 let. Dochází tak úbytku ekonomicky aktivních obyvatel, jehož důsledkem je rostoucí ekonomická zátěž na systém důchodového pojištění a zdravotní péči. Ve společnosti dochází k postupnému rozšiřování povědomí o problematice demografického stárnutí. Mezi veřejností je ale stárnutí obecně vnímáno velmi negativně a je rozšířen mýtus, že odchodem do důchodu končí aktivní život. Na druhou stranu je třeba říci, že současní senioři se tento mýtus nesnaží nijak vyvrátit a spíše se mu podřizují. Je tedy na lidech v důchodovém věku, aby toto povědomí vyvrátili a to nejen u široké veřejnosti, ale především u svých případně potenciálních zaměstnavatelů a zvýšili, tak svou konkurenceschopnost na trhu práce.

I. Summary

The aim of this bachelor work is to analyse the demographical development and the labour market in the Region of South Bohemian with respect to district. This bachelor work examines what effect individual demographic changes have on the structure of the labour market. This work contains the total number of population of the Region of South Bohemian and indicators such as fertility, mortality and migration, which also affect the structure and size of population. The indicators are disaggregated with respect to district. This work also draws attention to the development of age generation and the associated ever-increasing retirement age. The labour market is analysed with respect unemployment rate. The unemployment rate is disaggregated by sex. The results of this bachelor work do not examine only how demographic changes affect the labour market, but also what opportunities on the labour market there for people approaching retirement age.

Key words: demographical development, demographic changes, population, demographical indicators, the labour market, unemployment rate.

II. Seznam použité literatury

Arnoldová, A. (2012). *Sociální zabezpečení I: sociální zabezpečení v České republice, lékařská posudková služba, pojistné, systémy sociálního zabezpečení*. Praha: Grada Publishing.

Artlová, M., & Langhamrová, J. (2010). Migration and ageing of the population of the Czech Republic and the EIJ countries. Prague *Economic Papers*, 19 (1).

Bartoňová, D., et al. (2010). *Demografická situace České republiky: proměny a kontexty 1993-2008*. (Vyd. 1., 238 s.) Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).

Červenka, J. (2003). Veřejné mínění a nezaměstnanost v České republice. *Naše společnost*, 1 (1 - 2), 4 – 7. Dostupný též z WWW:

http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c3/a3901/f11/100001s_Verejne%20mineni%20a%20nezamestnanost.pdf

Česká správa sociálního zabezpečení: *Příručka budoucího důchodce* (2015).

Dostupné z WWW: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/informacni-materialy/publikace.htm>

Český statistický úřad: *Okresy* (2014). Dostupné z WWW:

<https://www.czso.cz/csu/xc/okresy>

Český statistický úřad: *Projekce obyvatelstva v krajích a oblastech ČR do roku 2065*

(2010). Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/projekce-obyvatelstva-v-krajich-a-oblastech-cr-do-roku-2065-n-d4vpepwwgt>

Český statistický úřad: *Příručka demografické statistiky: obyvatelstvo* (2001).

Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/cz/cisla/0/02/020100/obyvatel.htm>

Český statistický úřad: *Statistická ročenka Jihočeského kraje – 2014* (2014).

Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-jihoceskeho-kraje-2014-fcv6i1xwk5>

Český statistický úřad: *Veřejná databáze: Zaměstnanost a nezaměstnanost od roku 1993* (2015). Dostupné z WWW:

https://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=PRA1010CU&vo=null&kapitola_id=3

Dotační.info: *Operační program Praha – pól růstu 2014 – 2020* (2015). Dostupné z WWW: <http://www.dotacni.info/operacni-program-praha-pol-rustu-2014-2020/>

Dotační.info: *Operační program Zaměstnanost 2014 – 2020* (2015). Dostupné z WWW: <http://www.dotacni.info/operacni-program-zamestnanost-2014-2020/>

Dvořáková, Z. (2007). *Management lidských zdrojů*. Praha: C. H. Beck.

Dvořáková, Z., & Smrčka, L. (2011). *Finanční vzdělávání pro střední školy: se sbírkou řešených příkladů na CD*. Praha: C. H. Beck.

Encyklopedie Evropa 2045: *Kategorie: Události – Ekonomická krize* (2015). Dostupný z WWW:

<http://www.evropa2045.cz/hra/napoveda.php?kategorie=8&tema=172>

EU4you.cz: *OP Praha – Adaptabilita (OPPA)* (2015). Dostupné z WWW:

<http://www.euractiv.cz/eu4you/op-praha--adaptabilita-oppa>

Evropská komise: *ESF v období 2014 – 2020* (2014). Dostupné z WWW:

<http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=62&langId=cs>

Evropské strukturální a investiční fondy: *Operační program lidské zdroje a zaměstnanost* (2015). Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Lidske-zdroje-a-zamestnanost>

Evropské strukturální a investiční fondy: *Programové období 2007 – 2013* (2015). Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013>

Evropský sociální fond v ČR: *Evropský sociální fond v ČR* (2008). Dostupné z WWW: <http://www.esfcr.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr#programy>

Evropský sociální fond v ČR: *Oblast podpory 3.3 – Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce* (2008). Dostupné z WWW: <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz/oblast-podpory-3-3-integrace-socialne-vyloucenych-skupin-na>

Evropský sociální fond v ČR: *OP Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)* (2008). Dostupné z WWW: <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz>

Evropský sociální fond v ČR: *OP Praha – Adaptabilita* (2008). Dostupné z WWW: <http://www.esfcr.cz/07-13/oppa>

- Evropský sociální fond v ČR: *OP Zaměstnanost 2014 – 2020* (2008). Dostupné z WWW: <http://www.esfcr.cz/op-zamestnanost-2014-2020>
- Fiala, T., & Langhamrová, J. (2010). Ekonomické důsledky stárnutí populace České republiky. Dostupné z WWW: http://kdem.vse.cz/resources/relik10/PDFucastnici/Fiala_Langhamrova.pdf
- Finanční noviny.cz: *JIP Papírny Větrní po půl roce částečně obnovily výrobu* (2013). Dostupné z WWW: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/403222-jip-papirny-vetrni-po-pul-roce-castecne-obnovily-vyrobu/>
- Havlíček, D., & Králíček, T.: *Jak měřit nezaměstnanost?* (2007). Dostupné z WWW: <http://byznys.ihned.cz/c1-21746810-jak-merit-nezamestnanost>
- Holman, R. (2000). *Transformace české ekonomiky v komparaci s dalšími zeměmi střední Evropy*. Praha: Centrum pro ekonomiku a politiku.
- Holman, R. (2011). *Ekonomie*. Praha: C. H. Beck.
- Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí: *Evropský sociální fond v ČR* (2015). Dostupné z WWW: <https://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/esf>
- Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí: *Změna metodiky ukazatele registrované nezaměstnanosti* (2015). Dostupné z WWW: https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky
- Janda, J. (2012). *Zajištění na stáří: Jak se co nejlépe připravit na podzim života*. Praha: Grada Publishing.
- Jihočeský kraj: *Program rozvoje Jihočeského kraje* (2014). Dostupné z WWW: http://www.kraj-jihocesky.cz/710/program_rozvoje_jihoceskeho_kraje.htm
- Jílek, J., & Moravcová, J. (2007). *Ekonomické a sociální indikátory: od statistik k poznatkům*. Praha: FUTURA.
- JS Communication: *Operační program Praha – pól růstu* (2015). Dostupné z WWW: <http://jscomm.cz/dotace-eu-2014/operacni-program-praha-pol-rustu/>
- Jurečka, V. (2010). *Makroekonomie*. Praha: Grada Publishing.
- Jurečka, V. (2013). *Makroekonomie*. Praha: Grada Publishing.
- Kalibová, K. (2001). *Úvod do demografie*. Praha: Karolinum.

- Kalibová, K., Pavlík, Z., & Vodáková, A. (2009). *Demografie (nejen) pro demografy*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).
- Klufová, R., & Poláková, Z. (2010). *Demografické metody a analýzy: demografie české a slovenské populace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika.
- Kolibová, H., & Kubicová, A. (2005). *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné.
- Kopecký, J.: *Zákaz vstupu do druhého pilíře se přiblížil. Ještě než bude zrušen* (2015). Dostupné z WWW: http://ekonomika.idnes.cz/zakaz-vstupu-do-druheho-pilire-se-priblizil-jeste-nez-bude-zrusen-1c5-/ekonomika.aspx?c=A150408_102035_ekonomika_kop
- Koschin, F. (2005a). *Demografie poprvé*. Praha: Oeconomica.
- Koschin, F. (2005b). *Kapitoly z ekonomické demografie*. Praha: Oeconomica.
- Kotýnková, M. (2006). *Trh práce na přelomu tisíciletí*. Praha: Oeconomica.
- Kotýnková, M. (2007). Demografický vývoj a změny na trhu práce v letech 1995 až 2005. *Demografie*, 49 (2), 136–141.
- Kovář, P. (2007). *Všeobecný přehled: témata*. Praha: Fragment.
- Krejčí, Z. (2011). *Problematika nezaměstnanosti věkové skupiny nad 50 let*. (Diplomová práce). Dostupné z WWW: http://theses.cz/id/g7urb3/Diplomova_prace_Krejci.pdf
- Malach, A. (2005). *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: Grada Publishing.
- Ministerstvo financí: *Manuál k důchodové reformě – souhrnná informace o změnách v důchodovém systému* (2013a). Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/regulace/penzijni-sluzby-a-systemy/duchodova-reforma/zakladni-informace>
- Ministerstvo financí: *Základní informace: Základní aspekty reformy penzijního systému České republiky* (2013b). Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/regulace/penzijni-sluzby-a-systemy/duchodova-reforma/zakladni-informace>

- Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky: Operační program lidské zdroje a zaměstnanost 2007 – 2013: revize č. 3, 2013 (2013). Dostupné též z WWW: <http://www.osf-mvcr.cz/op-lidske-zdroje-a-zamestnanost>
- Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky: Operační program Zaměstnanost 2014 – 2020, verze červen 2014 (2014). Dostupné též z WWW: <http://www.esfcr.cz/file/8991/>
- Ministerstvo práce a sociálních věcí: *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 – 2013* (2012). Dostupné z WWW: <http://www.mpsv.cz/cs/6018>
- Ministerstvo práce a sociálních věcí: *Starobní důchody* (2011). Dostupné z WWW: <http://www.mpsv.cz/cs/618>
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: *OP Výzkum, vývoj a vzdělání období 2014-2020* (2015). Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/op-vvy>
- Miskolczi, M., & Langhamová, J. (2011). *Analýza zaměstnanosti a nezaměstnanosti vybraných skupin populace v době ekonomické krize*. Praha: RELIK.
- Ochrana, F., Pavel, J., & Vitek, L. (2010). *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: Grada Publishing.
- Operační program pro Vzdělávání pro konkurenceschopnost: *Prioritní osy* (2008). Dostupné z WWW: <http://www.op-vk.cz/cs/siroka-verejnost/prioritni-osy.html>
- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost: *Co je OP VK?* (2013). Dostupné z WWW: <http://www.op-vk.cz/cs/siroka-verejnost/co-je-op-vk.html>
- Pauknerová, D. (2012). *Psychologie pro ekonomy a manažery*. Praha: Grada Publishing.
- Pavelka, T. (2007). *Makroekonomie: Základní kurz*. Slaný: Melandrium.
- Pikora, V., & Šichtařová, M. (2011). *Všechno je jinak, aneb, Co nám neřekli o důchodech, euru a budoucnosti*. Praha: Grada Publishing.
- Prahafondy.eu: *Operační program Praha – Adaptabilita: více důvodů cítit se tady jako doma* (2012). Dostupné z WWW: <http://www.prahafondy.eu/cz/oppa.html>
- Příb, J. (2012). *Kdy do důchodu a za kolik*. Praha: Grada Publishing.

Rytířová, L. (2013). *Důchodový systém v České republice*.

Synek, M. (2004). Transformace, restrukturalizace, revitalizace. *Acta Oeconomica Pragensia*, 30, 170 – 195. Dostupný též z WWW:

<http://www.vse.cz/aop/cislo.php?cislo=3&rocnik=2004>

Šikýř, M. (2012). *Personalistika pro manažery a personalisty*. Praha: Grada Publishing.

Vlková, J.: Paradox třetího pilíře. Na penzi nejvíce šetří důchodci, nejméně mladí

(2015). Dostupné z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/nejvice-spori-na-penzi->

[duchodci-d34-/ekonomika.aspx?c=A150213_232218_ekonomika_aha](http://ekonomika.idnes.cz/nejvice-spori-na-penzi-
duchodci-d34-/ekonomika.aspx?c=A150213_232218_ekonomika_aha)

III. Seznam grafů, tabulek a schémat

Seznam grafů

Graf 1: Nárůst obyvatel ve věku 65+ mezi lety 2006 a 2013 (%)	42
Graf 2: Vývoj počtu obyvatel Jihočeského kraje v letech 2016 - 2050	50
Graf 3: Vývoj počtu přirozeného přírůstku Jihočeského kraje v letech 2016 - 2050	51
Graf 4: Vývoj registrované míry nezaměstnanosti Jihočeského kraje v letech 2006 – 2012 (%)	52
Graf 5: Průměrná registrovaná míra nezaměstnanosti Jihočeského kraje v letech 2005-2012 (%)	53
Graf 6: Nachází se Vaše práce v místě bydliště?	59
Graf 7: V případě, že za prací dojíždíte, jak daleko?	60
Graf 8: Máte zkušenosti s dlouhodobou nezaměstnaností?	61
Graf 9: V případě, že byste měli zkušenosti s dlouhodobou nezaměstnaností, jak byste ji řešili?	62
Graf 10: Jakou z následujících možností odchodu do důchodu byste si vybrali?	63
Graf 11: Myslíte si, že je stát schopen Vás dostatečně zajistit během Vašeho důchodu?	64
Graf 12: Jakým způsobem se zajišťujete na důchod?	65
Graf 13: Jaké je Vaše pohlaví?	66
Graf 14: Kolik je Vám let?	67
Graf 15: V jakém okrese žijete?	68

Seznam tabulek

Tabulka 1: Obecná míra nezaměstnanosti v letech 1989 - 2000 (v %)	26
Tabulka 2: Obecná míra nezaměstnanosti v letech 2001 - 2012 (v %)	26
Tabulka 3: Obecná míra nezaměstnanosti ČR v období 2003 - 2013 (v %)	27
Tabulka 4: Vývoj věkové struktury obyvatel v okrese České Budějovice v letech 2006 - 2013	32

Tabulka 5: Vývoj věkové struktury obyvatel v okrese Český Krumlov v letech 2006 - 2013	33
Tabulka 6: Vývoj věkové struktury obyvatel v okrese Jindřichův Hradec v letech 2006 - 2013	35
Tabulka 7: Vývoj věkové struktury obyvatel v okrese Písek v letech 2006 - 2013	36
Tabulka 8: Vývoj věkové struktury obyvatel v okrese Prachatice v letech 2006 - 2013	38
Tabulka 9: Vývoj věkové struktury obyvatel v okrese Strakonice v letech 2006 - 2013	39
Tabulka 10: Vývoj věkové struktury obyvatel v okrese Tábor v letech 2006 - 2013.....	40
Tabulka 11: Pohyb obyvatelstva v okrese České Budějovice v letech 2006 - 2013	43
Tabulka 12: Pohyb obyvatelstva v okrese Český Krumlov v letech 2006 - 2013	44
Tabulka 13: Pohyb obyvatelstva v okrese Jindřichův Hradec v letech 2006 - 2013	45
Tabulka 14: Pohyb obyvatelstva v okrese Písek v letech 2006 - 2013.....	46
Tabulka 15: Pohyb obyvatelstva v okrese Prachatice v letech 2006 - 2013.....	47
Tabulka 16: Pohyb obyvatelstva v okrese Strakonice v letech 2006 - 2013	48
Tabulka 17: Pohyb obyvatelstva v okrese Tábor v letech 2006 - 2013	49
Tabulka 18: Vývoj průměrného věku obyvatel Jihočeského kraje v letech 2016 - 2050.....	51
Tabulka 19: Vývoj průměrné registrované míry nezaměstnanosti Jihočeského kraje v letech 2006-2012 (%).....	54
Tabulka 20: Vývoj registrované míry nezaměstnanosti mužů Jihočeského kraje v letech 2006 - 2012 (%).....	55
Tabulka 21: Vývoj registrované míry nezaměstnanosti žen Jihočeského kraje v letech 2006 - 2012 (%)	56
Tabulka 22: Nachází se Vaše práce v místě bydliště?	58
Tabulka 23: V případě, že za prací dojíždíte, jak daleko?	59
Tabulka 24: Máte zkušenosti s dlouhodobou nezaměstnaností?	60

Tabulka 25: V případě, že byste měli zkušenost s dlouhodobou nezaměstnaností, jak byste ji řešili?	61
Tabulka 26: Jakou z následujících možností odchodu do důchodu byste si vybrali?.....	62
Tabulka 27: Myslíte si, že stát je schopen Vás dostatečně zajistit během Vašeho důchodu?	63
Tabulka 28: Jakým způsobem se zajišťujete na důchod?	64
Tabulka 29: Jaké je Vaše pohlaví?	65
Tabulka 30: Kolik je Vám let?	66
Tabulka 31: V jakém okrese žijete?	67

Seznam schémat

Schéma 1: Typy věkové struktury	6
Schéma 2: Rozdělení obyvatelstva na trhu práce	10
Schéma 3: Rozložení okresů Jihočeského kraje	31

IV. Seznam příloh

Příloha č. 1 – dotazník k bakalářské práci na téma „Demografický vývoj a trh práce ve vybraném území“

V. Přílohy

Příloha č. 1

Dotazník k bakalářské práci na téma „Demografický vývoj a trh práce ve vybraném území“

Dobrý den,

jmenuji se Simona Peřinová a jsem studentkou Ekonomické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a byla bych moc ráda, kdybyste mi vyplnili tento dotazník, který mi pomůže při zpracování bakalářské práce na téma „Demografický vývoj a trh práce ve vybraném území“. Veškeré údaje, které uvedete, budou použity pouze pro tento účel. **Cílem tohoto dotazníku je zjistit jak se obyvatelé Jihočeského kraje staví k řešení dlouhodobé nezaměstnanosti, odchodu do důchodu a na jeho zajištění.** Při vyplňování se prosím řiďte pokyny. Vždy zatrhněte či zvýrazněte červeně pouze jednu odpověď, pokud nebude uvedeno jinak. Když budete mít jakékoliv otázky ohledně dotazníku, můžete mě kontaktovat na e-mailové adrese perinova.sim@gmail.com. Děkuji za Váš čas.

1. Nachází se vaše práce v místě bydliště?

- a) ano
- b) ne

2. V případě, že za prací dojíždíte, jak daleko?

- a) do 25 km
- b) 26 – 49 km
- c) 50 a více km

3. Máte zkušenost s dlouhodobou nezaměstnaností (nezaměstnanost delší než 6 měsíců)?

- a) ano
- b) ne

4. V případě, že byste měli zkušenost s dlouhodobou nezaměstnaností, jak byste ji řešili?

- a) spolehl/a bych se pouze na to, že mi práci najde Úřad práce
- b) aktivně bych hledala zaměstnání sám/a
- c) oslovil/a bych pracovní agenturu
- d) oslovil/a bych své známé
- e) jiné, uveďte:

- 5. Jakou z následujících možností odchodu do důchodu byste si vybrali?**
- a) dřívější odchod do důchodu (maximálně do 60 let věku), čímž by došlo k uvolnění pracovního místa například absolventům
 - b) pozdější odchod do důchodu, čímž by došlo k delšímu odvodu srážek ze mzdy do průběžného pilíře, ze kterého jsou vypláceny důchody a tím přispět ke snížení schodku státního rozpočtu
 - c) jiné, uveďte:
- 6. Myslíte si, že je stát schopen Vás dostatečně zajistit během Vašeho důchodu?**
- a) ano
 - b) ne
- 7. Jakým způsobem se zajišťujete na důchod?**
- a) spoléhám na vyplacený důchod státem
 - b) platím si penzijní připojištění
 - c) jiné, uveďte:
- 8. Jaké je Vaše pohlaví?**
- a) žena
 - b) muž
- 9. Kolik je Vám let?**
- a) 15 – 49 let
 - b) 50 – 54 let
 - c) 55 – 59 let
 - d) 60 – 64 let
- 10. V jakém okrese žijete?**
- a) České Budějovice
 - b) Český Krumlov
 - c) Jindřichův Hradec
 - d) Písek
 - e) Prachatice
 - f) Strakonice
 - g) Tábor